המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית / בפיר ירושלים [illegible] / [illegible] / גליון 8766 / המחיר 80 אגורות

קיסינג'ר בהודעתו לסנאט האמריקאי

ארה"ב תמשיך בשלבים המאמץ להסדר במזה"ת

שאלת נסיגה נוספת תועלה בפגישה עם אלון

[illegible]

ארה"ב תובעת להגביר הסיוע / ממדינות הנפט עבור הפליטים

[illegible]

191 נהרגו באסון אוירי בציילון

[illegible]

סנאט ארה"ב אישר סיוע 639 מיליון דולר לישראל

דחה הצעה להגדיל השתתפות בהוצאות או"מ

[illegible]

עשרות נהרגו בהתמוטט גג נמל התעופה בטהרן

[illegible]

שרי אופ"ק ידונו במחירי הנפט

[illegible]

קציני האו"מ בגולן מודאגים

[illegible]

פרס פונה לאגרנט

[illegible]

בעקבות פגישת דסטאן – ברז'נייב

יורחב שיתוף הפעולה בין צרפת ובריה"מ

[illegible]

קורא לישראל ולמערב לא לנטוש את אונסק"ו

[illegible]

אנשי רוח בריטים מחרימים

[illegible]

מחוות הדדיות בריה"מ – מצרים

[illegible]

הר"ר חיים הרץ – בארץ

[illegible]

זמני הדלקת הנרות

כניסה		יציאה
3.59	ירושלים	5.11
4.17	תל אביב	5.16
4.0	חיפה	5.1

חנות ספרים באום
רחוב שבראום 26 (מול כיכר השבת) ירושלים

מבצע חנוכה
מכירה גדולה לספרים
הנחות מ־30% – 50%
מבחר ספרים מהוצאות שונות
המכירה תמשך מהיום עד 10 ימים בלבד
כל הקודם זוכה
להתראות

פוקל
מכון לאופטיקה
בדיקות ראיה
והתאמת משקפיים
עבר
לרח' רבי עקיבא 85 בני־ברק
טל. 786274

„הועד למען הילד העולה"
של נשי אגו"י בא"י בנשיאותה של הגב' חנה אורדנטליך תחי'

הכונו! הכונו!
לערב חנוכה אמנותי
שיתקיים אי"ה ביום שני, ב' טבת – זאת חנוכה (16.12.74) אחה"צ ובערב ולמחרת ביום שלישי ג' טבת (17.12.74) בערב באולם „אהל שם" תל־אביב – בנתניה ב„אהל שם" באחד מימי החנוכה
בתכנית: „מה אנוש" הצגה בת 5 מערכות
חברה ובימוי הגב' סימה פריילנד תחי' – בביצוע בנות אגו"י בבני־ברק
הכרטיסים ליום שני אזלו – כרטיסים ליום שלישי להשיג בכל אצל: [illegible]
ובתל־אביב, במשרדנו רח' ברדיצבסקי 5 [illegible]
כרטיסי תלמידות ליום שני אפשר להשיג אצל: דינה פלונצ'ק

הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד.
(מעוז צור ישועתי)

כבימי יוחנן כהן גדול ובניו
אנו מדליקין נרות קודש
ילדי ישראל היקרים
באור של תורה ומצוה
בפך השמן הטהור
השמור בחותמם הק'
של גדולי ישראל

הרם תרומתך למגבית חנוכה
בברכת חג החנוכה

מרכז החנוך העצמאי בא"י
ירושלים. רח' דוד ילין 28, ת.ד. 6068, טל' 227451, 286364

היה שותף אתנו במשימה זו לקיום תורה בישראל

במכר חודשי
דירה
שני חדרים וחצי עם הול
שימושי בחיפה בהדר
עם ארון קיר
לצלצל 04-665693

בחור צעיר [illegible]
[illegible]
טלפון 787335 ב־8.30
עד 10 בערב

דרושים
א) מנהל חשבונות מעולה
ב) פקידה לכתיבה במכונה – באנגלית
לפנות בשעות לפני הצהריים להרבנית גב' שיין [illegible]

לבית דפוס בירושלים
דרושים
א. מעמד
ב. סדר מכונה מעולה
טלפון: 234485

דרוש
עוזר לחולה
[illegible]

דרושה אשה
[illegible]

„חוג אברכים לעזרה הדדית"
בני ברק
מבצע מכירה ענק
של בגדי ילדים נוער וטקסטיל טוב מעולה
במחירי בית חרושת
המבצע יתקיים בעזהי"ת בימי החנוכה מיום ראשון כ"ד כסלו (8 לדצמבר)
לחמשה ימים בלבד
משעה 10.00 בבוקר ועד 8.00 בערב ברח' יונה הנביא 34
ע"י „בית הבראה לאם הילד"
משפחות מרובות ילדים ובני הכוללים מוזמנים
המחירים זולים ומפתיעים וכל הקודם זוכה הכמות מוגבלת

מפעלי „אור החיים" בארה"ק
המתלקה לבוגרות
מודיעים בזה כי
הכנס הארצי המסורתי
לבוגרות „אור החיים"
יתקיים השנה אי"ה ביום שלישי, כ"ו כסלו, ב' דחנוכה תשל"ה בשעה 10 בבוקר בדיוק באודיטוריום שבקרית „אור החיים" בני־ברק.
בתכנית:
דברי פתיחה: הרב יוסף אברהם וואלף שליט"א
ישאו דברים:
הרב שמואל קרלבך שליט"א
הרב נחמיה ציטרון שליט"א
הרב שמעון בעדני שליט"א
אורחי הכנס:
הרב יעקב מזרחי שליט"א – רחובות
הרב שבתי יודלביץ שליט"א – ירושלים
ארוחת צהרים חגיגית לאחר ההרצאות בהשתתפות המנהלות שיחי', שינעלו את הכנס
– הבוגרות! שמפאת שיבושים לא קבלו הזמנה
נא לראות הזמנה זו כאישית

בית מדרש גבוה להוראה ולדיינות
„חזון עובדיה"
בראשות הראשון לציון הרב הראשי לישראל
הגאון עובדיה יוסף שליט"א
ירושלים
הציבור ביוזמן להשתתף
במעמד חלוקת תעודות היראה
[illegible]
בהשתתף
גדולי התורה חברי ביה"ד העליון
שר הדתות
ואישי צבור נכבדים
[illegible]
ההנהלה

הופיע ומוצע בחנויות ספרים
בהר יראה – הרב אליעזר ברגמן
חידושי ש"ס, הלכות התלויות בארץ, שאלות ותשובות
בעריכת הרב שלמה מן ההר
[illegible]
תיערך מסיבה להופעת הספר
כל צאצאי המחבר מוזמנים

בעתשי"ת
ברוך לייב רבינוביץ – ירושלים
מירל לב – לונדון
מאורשים בשטו"מ
אור ליום כ"א כסלו תשל"ה

דוד מנשה גולדברג
חיה שרה טיברג
מאורשים
בע"ה, ברוקלין נ.י. אור לכ"א בכסלו תשל"ה

ברוכים הבאים בשם ה'
ברגשי כבוד הננו מקדמים את פני מעלת כבוד מורנו ורבינו מגדולי משפיעי המוסר בדורנו בשיתת הנה"צ
רבי חיים א. זייצ'יק שליט"א
ורעייתו הרבני' [illegible]
בשובם משליחות־מצוה בתפוצות ישראל
יהי בואם לברכה ולהרמת קרן התורה והמוסר
בברכה לועד כולל „אור חדש" ירושלים

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מספינקא
בני־ברק, רח' דנגלו 7–13

מזלא טבא וגדא יאה
למע"כ ידידנו הרה"ג בש"ק כשי"ת
הרב יעקב העניג שליט"א
ראש ישיבתנו הק'
לנשואי הבת תחי'
[illegible]
בברכת התורה ההנהלה

למכובדינו הדגול ורב הפעלים לתו"מ
הרה"ג שלמה יגאל ובני ביתו
חבר הרבנות בראשון לציון
ברכות מזל טוב נאמנה
להולדת הבן
תזכו לגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים
ברוב נחת ואושר מכל יו"ח
חבר הרבנים [illegible]

ברכת מזל טוב
לידידנו הנכבד דוצה"ת הרה"ח ש"ב
הרב אברהם פריינד שליט"א
לרגל אירושי בתו תחי'
בורא עולם יבנה השלם זה הבנין
מאחלים
„הקטוגרף"
[illegible] ברנשטיין, מ. ב. זוקסלשטיין

מרכז הזול
רח' [illegible] בני ברק
מכירה מיוחדת – לתופש חנוכה
מבחר גדול של שמלות, סרפנים, שמלות לנערות
מחלקה מיוחדת לשמלות הריון
בואו ותהנו

صكزامن الأصل

הרמטכ"ל רב אלוף מרדכי גור:

צה"ל מרכז מאמציו לחזק עמידתו בקוים הנוכחיים

בעקבות ועידת רבאט אין התכניות והכוונות המצריות ברורות לנו * בגולן נבנו ביצרים חזקים שלא היו כמותם בעבר * אין בידי הערבים אמצעי לחימה שלא היו ידם לפני המלחמה * מנענו הישגים מהמחבלים * הצבא פתוח לכל מי שמוכן להשתתף בתוכו במשמעת, הרמוניה, מטרות וחילופי דעות

הרמטכ"ל, רב אלוף מרדכי גור אמר כי צה"ל פתח במאמץ מרוכז ומקיף ביותר כדי להרוק בהרבה את כושר עמידתו בקוים הנוכחיים... [illegible]

על השאלה אם ההתקפה בגבעות של ...הגולן, כי מחובת הצבא להיות ערוך... [illegible]

ג"ל — מכנה צה"ל כי בגולן אשר הרמטכ"ל כי שם נבנו ביצרים חזקים כאלה שלא היו כמותם בעבר... [illegible]

הרמטכ"ל הוסיף כי צה"ל עיבד את האמצעים הזורמים לידי הערבים באופן בשטח לא יהיו בידיהם אמצעי לחימה חדשים שלא היו להם קודם... [illegible]

על המלחמה בטרור אמר כי בתקופה האחרונה מנענו הישגים מהמחבלים... [illegible]

„הצבא פתוח, הוסיף, לכל שמוכן להשתתף בתוכו במסגרת המשמעת, ההרמוניה וחילופי הדעות ובמסגרת המטרות המדיניות הכוללות לפעולה". [illegible]

מכסות סעד חדשות עקב פיצויי ההתייקרות

אושרו פיצויי התייקרות לקשישים ושאירים

[illegible]

סכסוכים בקרב אנשי הקואליציה באשקלון

שמועות שסגני ראש העיר רוצים להדיחו

[illegible] (א)

3 נהרגו בתאונות

[illegible]

עליה בשערי אגרות חוב הצמודות למדד

העליה השבוע 0,2% * בשבוע שעבר 1,4%

[illegible] (לעי"מ)

ברעם: חוק פנסיה כולל — בקרוב

[illegible] (ע)

הצעה לנהלים חדשים לנתינת דרכונים

יוגבל אורך השהות הארעית ל־3 שנים

[illegible] (לע"מ).

מינוי פקידי שיקום

[illegible]

המרדף אחר המחבלים

(המשך מעמוד ראשון)

[illegible]

2 מצופים

[illegible]

הודעת אש"פ על מבצע ראש הניקרה

[illegible]

לבנון: ישראל הפגיזה את אל נאקורה

[illegible]

אושרו קיצוצים בתקציב רשות השדור

[illegible] (לעי"מ).

רכטר: סולל־ בונה לווה מרוזנבאום ולא הפקידה

[illegible] (ע)

אש"פ יעביד לדין את ארבעת תוספי המטוס

[illegible] (ע"ע).

הוגדלו הלוואות לרשויות ערביות להתקנת חשמל

[illegible]

נרשמו לנישואין

[illegible]

תיקון טעות

[illegible]

צוותי האויר של „אל על" הכריזו על שביתה בשבת

הרוויחו מהפיחות אלפי ל"י והכריזו שביתה בגלל 200 ל"י

[illegible] (ע)

שר התחבורה, ג יעקבי

יש צורך בהקמת בנק לפיתוח התחבורה

[illegible] (לע"מ).

עוכב המשך פרסום מודעה מיסיונרית בבטאון „יהד התינוך"

— מאת סופרנו בכנסת —

[illegible]

יצטרכו לאשר כל הסכם שכר בחברה ממשלתית

ועדת הכספים דנה בהסכם השכר בבנק ישראל

[illegible] (לע"מ).

מעצרים לאחר פיצוץ מכונית מוכס בשכם

[illegible]

רישום לגני ילדים ע"י הדואר בירושלים

[illegible]

תכשיטים ברבבות ל"י נגנבו בפירצה בחיפה

הפורצים שדדו לאור היום מבלי שאיש יבחין

[illegible]

מינויים במשרד החוץ

[illegible] (לע"מ).

המוניות שבתו השבת בירושלים

[illegible]

מבצע חנוכה
במרכז הזול (הזול באמת)
מגבות ומצעים להנחה לכל בית
עד במחיר הישן
מצרך השבוע
משחת כלים 4 ק"ג 16 ל"י
במקום 19.90
נרות 1.10 ל"י במקום 1.35
אשפתון (3 ה') 7.50 ל"י
במקום 8.90
אבקת כביסה סמייל 33 ל"י
במקום 35.—
אבקת כביסה סופר סמייל 33 ל"י
במקום 36
במבצע חג לכל קונה
בשלה הבותה
הזמנות בטלפון בערב 787328 - 03
השומר 59 פינת רבי עקיבא ב"ב

קרן בגוד לבני ישיבות ומשפחות ברוכות ילדים
ע"י „תל"ת" רח' ר' עקיבא 139
בגוד לגברים נשים וילדים וכלי מטה
במחירים ישנים

12000 ל"י קנס למפעל בשל ליקויי תברואה

[illegible] (ל.ע.ב.).

דיון בהתארגנות הממשלה בהגנת הסביבה

[illegible] (לע"מ).

המועצה המקומית ראש העין

תאריך י"ז כסלו תשל"ה 1 דצמבר 1974

מכרז מס' 12/74

המועצה מזמינה בזה הצעות מקבלים לבניית מקלט ציבורי

את המציעים אמור לקבל במזכירות המועצה המקומית בין השעות 15.00 עד 4.00.

על המציע לצרף ערבות בנקאית של 5% מגובה ההצעה, ולמסור את ההצעות למזכירות המועצה עד יום 15.12.74 שעה 12.00.

אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה או כל הצעה שהיא.

יוסף מלמד
ראש המועצה המקומית

לישיבה מקצועית — דרושים:

1. אם בית

2. מזכירה

בפרטים נא לפנות — ליד במומין

דאר ירדבנימין

הד חזק!!! למודעתך ב„לוח המודיע"

רשת שיעורי תורה
שע"י אגודת ישראל
ת.ד. 154 בני־ברק רחוב ר' עקיבא 79 טלפון 783612

מסיבות חנוכה בבתי הכנסת של הרשת כדלהלן

„אור החיים" בשכון ו'	יום ב' כ"ו כסלו נר ב' דחנוכה	7.00	הרב אליהו בן שלמה המג"ש מטעם הרשת; הרב מ. א. צישינסקי שליט"א
„שערי רחמים" ר' עקיבא 37	יום ג' כ"ז כסלו נר ג' דחנוכה	7.00	הרב ישראל פנחסי שליט"א המג"ש מטעם הרש"ת; הרב א. ברסלר שליט"א
„עולי משהד" רח' הרב קאליש	יום ד' כ"ח כסלו נר ד' דחנוכה	7.00	הרב אליהו בן שלמה שליט"א הרי"ש מטעם הרשת; הרב הגאון ר' יעקב גלינסקי שליט"א ראש ישיבת תורה
„אגודת ישראל" רח' עזרא 32	יום ד' כ"ח כסלו נר ד' דחנוכה	7.00	הרב י. מ. זכריש שליט"א המג"ש מטעם הרשת; הרב הגאון ר' דוד רבינוביץ שליט"א יו"ר דרדו"ה ורה"י ישיבת מאלא
„אהבה ואחוה" רח' המכבים פרדס־כץ	יום ד' כ"ח כסלו נר ד' דחנוכה	7.00	הרב ישראל פנחסי שליט"א המג"ש מטעם הרשת; ר' משה אירנשטיין הי"ו סגן יו"ר אגו"י בני ברק
„בית רפאל" רח' דון יוסף הנשיא שכון הסתדרות	יום ד' כ"ח כסלו נר ד' דחנוכה	7.00	הרב אבנר בנימינוב שליט"א המג"ש מטעם הרשת; הרב יצחק מאיר שליט"א ראש עירית בני־ברק
„עולי לוב" פרדס כץ רח' אברבנאל 34	יום ד' כ"ח כסלו נר ד' דחנוכה	7.00	הרב צבי גרינבלט שליט"א המג"ש מטעם הרשת; הרב מ. ש. וינריך שליט"א
„בית־אל" רח' המכבים פרדס כץ	יום ד' כ"ח כסלו נר ד' דחנוכה	7.00	הרב ישראל יוד שליט"א; הרב אליהו בן שלמה שליט"א; הרב יוסף כורי שליט"א המג"ש מטעם הרשת
„התימנים" שכון ה' רח' לוין־יצחק מבדיטנוב	מוצש"ק ה' טבת נר ח' דחנוכה	7.30	ר' שמעון סירוקה הי"ו סגן ראש עירית בני־ברק

مكان الأصل

בעייה פלשתינית

מאת יעקב אדלשטיין

[illegible]ך המדיני של מדינות ערב, בדבר הצגת הבעיה הפלשתינ[ית ...]ת הגויים, כבעיה של עם שאין לו מולדת, הוא אולי המהלך [המ]בריק ביותר שנקטו עד כה, מאז קום מדינת ישראל, [...] התאפשר לאחר מלחמת ששת הימים, כאשר יהודה ושומרון [...]זה, עברו לידי ישראל. לפני כן, היה זה מבצע בלתי [...]בין שתי מדינות ערביות, מצרים וירדן, החזיקו באדמה זו, [...]ח בכל תוקף להקמת מדינה פלשתינית.

[illegible]

[...]ת הסברתית

[illegible]

[מ]סבירים [...]ארים?

[illegible]

[...]ה הסברה תנכית

[illegible]

שיחה עם פרופ' עזרה זוהר עם הופעת ספרו

„בצבת המשטר"

מאת נ. גולן

ספרו החדש של פרופ' עזרה זוהר, מנהל המחלקה הכירורגית של בית החולים ע"ש שיבא בתל־השומר ומנהלי מכון הלר „בצבת השלטון", או מדוע אף אחד לא קם" מכיל חומר נפץ כלכלי, חברתי ופוליטי בכמות בלתי מבוטלת. הספר שהגיע אל מדפי חנויות הספרים לפני כארבעה ימים, כתוב בשפה המובנת לכל קורא עתונים בארץ, ובסגנון, שעל אף השימוש הרב בטבלות סטטיסטיות ובנתונים מספריים עובדתיים, מוסיף להם נופך של תוכחה וחרון הבלתי ניתן לריסון, שאילץ את הרופא החוקר להעביר את איבחון וניתוח האינטלקטואלי שלו על הגוף החולה של מדינת ישראל.

[illegible]

„בדיקה אובייקטיבית"

[illegible]

מה הפתרון?

[illegible]

בהעזה ובגלוי לב

[illegible]

האם ישתמשו בתרופה?

שאלה: וכיצד לדעתך אפשר ל־

(סוף בעמוד 9)

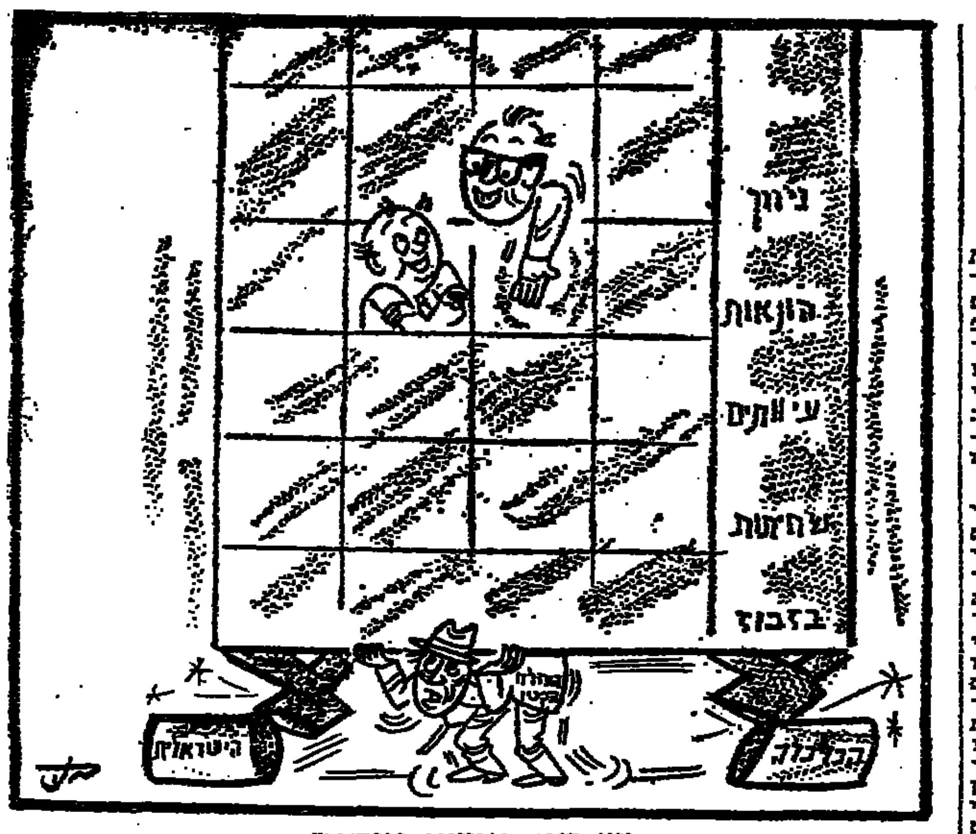

„יש מי שנושא אותנו"..

עדיפויות ו...עודפים

מאת יהושע שמש

אמרתו של נפוליון כי „הצבא צועד על קיבתו" יש לה היקף גם בצבא מודרני במאה העשרים, שכן עם כל כלי הנשק המשוכללים והמתוחכמים, הרי בסופו של דבר לא פחתה חשיבותו של החייל. הוא־הוא ההורג גורל מלחמות. רוחותו, נחישותו, תנאי חייו והרגשתו הטובה — חשיבותן רבה באשר לצורת הפקודה כחייל. אספקת מזון מגוון ובכמות מספקת, בצורה תקינה וסדירה היא מהמרכיבים החשובים ביותר של יצירת אותם תנאי רווחה ונוחות לחייל.

[illegible]

להם בפחי אשפה

[illegible]

אווירה של בזבוז

[illegible]

שינוי גישה במקום הוראה

[illegible]

יומן דרכים

מאת משה אישון

„אנו חיים כאן, כמו בתיבת נח"...

בית־הכנסת החרדי ביואכימסטאלער־שטראסע בברלין המערבית, שוכן במרכז העיר, אך אינו נראה לעין. זה מזלו. אילמלא נבנה בתוך חצר, צמוד לבתי בתים, לא היה נשאר לפליטה אחרי „ליל הבדולח" של נובמבר 1938.

איך אמרו קדמונים: הכל צריכין מזל, אפילו ספר תורה שבהיכל. נראה שבית כנסת זה, בר מזל היה וכך ניצל מלהבות האש באותו הלילה — ליל הפרעות שבו הוו למאכולת אש כל דבר שבקדושה ושיש לו קשר עם העם היהודי.

[illegible]

„אנו נהנים משוויון מלא"..

[illegible]

„צהר תעשה לתבה"..

[illegible]

صكة من الأصل

היכן נעלם יומן אוגדת ברן?

ויכוח בין האלופים גונן ואדן על מהלת התקפת הנגד שערכה האוגדה ביום השלישי למלחמת יום הכיפורים * גונן: ברן לא שלט על יחידותיו * אדן: גונן לא קרא את מהלך הקרב * היעדרו של היומן מחריף את ההכרעה. האם שונו הפקודות הראשונות או לא שונו * ועדת אגרנט תתייחס לנושא היומן

ועדת אגרנט תטפל בכל הנושא במסקנותיה. פרק בעניין זה אגרנט אין שלגביו נשמעו האשמות שונות כי הוא היה.

שר הבטחון מר שמעון פרס ביקש מהוועדה לבדוק את הפרשה.

בינתיים נודע כי האלוף גונן מבהיר בטענותיו לגבי מה שקרה ביום באוקטובר על יומן פיקוד הדרום. לדברי גונן הוכיח כי לא היא שינה את התכנית ביום ההתקפה כפי שטוען האלוף אדן.

כתומכי האלוף גונן טוענים כי היו לו ביצע האלוף אדן את ההתקפה לפי התכנית ולפי פקודותיו היא, הרי פני המלחמה שונים לגבי ההתקפה היתה מצליחה.

האוגדה של אלוף אדן ניצבה ביום השלישי למלחמת יום הכיפורים, 8 באוקטובר 1973, לפתוח התקפת נגד לכיוון אל מעבר לתעלת סואץ. הדיווחים שהגיעו מהאוגדה בשלבים הראשונים של ביצוע ההתקפה הישראלית בזרם המלחמה היו אופטימיים וכיום אפשר היה להבין שצה"ל תחר ונכנס לידי את היוזמה במערכה. אולם במשך שעות מספר הוברר, שלא היה כל יסוד לדיווחים האופטימיים. ועדת אגרנט, החוקרת את אירועי מלחמת יום הכיפורים, מה בהקלטה באירועי ה־8 באוקטובר. כי יומני המבצעים של אוגדת אדן נעלמו רובם, לא רק המתייחס לאירועי ה־8 באוקטובר, נאמר, שהוזכבים אבדו בזמן המלחמה כדי שבפני הקוראים יהיה ניתנה בקי כפי שהדבר מקובל לצתים.

עיקר המחלוקת בין השניים נסבת על ביצוע הפקודות ביום ה־8 באוקטובר ולדברי אדן הוא קיבל אחרי הפקודות של גונן והוא אשר שינה הוראות שקיבל בלילה שלפני כן, השינוי לדבריו אחרי שאדן צוה את הפיקוד.

לפי התכנית שאושרה ע"י הרמטכ"ל ושר הבטחון היתה אוגדת אדן צריכה לבצע התקפה על הארטילריה השנייה כשהיא מרכזת אגרופי שריון בן כמה מאות טנקים ותוקפת מצפון התעלה לכיוון הדום מצפונית לקנטרה דרומה לעבר איסמעיליה. באותו זמן היתה אוגדת שרון צריכה להיות מרכזה להתקפה לעבר הארטילריה השלישית אילו התקפת אדן היתה מצליחה.

במיכות שהיה ערב הקרב רצה האלוף גונן לפתוח בהתקפה גדולה, להתחבר למעוזים ולחלצם. האלוף שרון רצה גם הוא להתחבר למעוזים. ברם העדיף לפעול בזהירות, ולהמתין בהסתלת, באותו לילה התקבלה דעתו, ומעוזים אף קיבלו הודעה להתפנות, רק לפנות בוקר, וכאמור בלי ידיעתו של "ברן" קיבל. הרמטכ"ל את הצעת גונן התיר לו לשנות את תכנית ההתקפה.

הקטעים המצוטטים בכרוני הקלטה הם בשיחות שהתקיימו בין האוגדה לבין מפקדת פיקוד דרום בנוגעים הקריטיים של המלחמה, שלגביהם פיתנת כהלכה. אבות הגירסות אמורות, כי פרטי הבנית ההתקפה של אוגדת ברן ביום 8 באוקטובר קובעו במפקדת פיקוד הדרום ערב קודם לכן בהשתתפות האלוף אדן עצמו. לפי אמרות גירסה לא שונו ההוראות אלו למחרת וכי אם הוכנסו שינויים בתכנית ההתקפה של האוגדה, הן לא באו מפיקוד הדרום. אילו אמנם בוצעה התכנית, כפי שקובעה הרי פני המלחמה שונות.

לעומת זאת כוונת גירסה אחרת כי במהלך הקרב שינה פיקוד הדרום את תכנית המתקפה וכי בגלל זה היא נכשלה. האלוף גונן הגיש לוועדת אגרנט את כרכי ההקלטה ואת יומני מפקדת פיקוד הדרום, התומכים — לדעתו — בגירסתו. כי לא הוכנסו שינויים בתכנית המתקפה הישראלית. לעומת זאת טען האלוף אדן בפני הועדה. על סמך מסמכים שהגיש בין היתר: יומן המבצעים בכתב האוחיד של החייל וסרטי הקלטה — כי אכן שונו תוכניות הקרב של האוגדה שלו במהלך המלחמה עצמה.

אחת הטענות העיקריות נגד האלוף אדן היא, כי פיצל את כוחות האוגדה במקום להקוף באגרוף.

לעומת זאת טוען האלוף אדן כי במהלך המלחמה שונה היעד של האוגדה וניתנה לו הוראה להגיע במקום ל"מצמד" אל המוצב "חזיזה". האלוף גונן מכחיש שינוי כזה בהוראותיו.

אלוף אברהם אדן טען בנובמבר אשתקד, בכנס מפקדים מטירים מאנגלהגן, כי אחרי שניתנה לו פקודת מעיך ההתקפה ל־8 באוקטובר, במלחמת יום הכיפורים, שינה אלוף גונן את הפקודה תוך כדי קרב, מאחר שלא קרא נכון את תמונת הקרב.

אלוף גונן טוען כי לא היה כדבר הזה, וכי אדן לא שלט על יחידות אוגדתו ועל כן לא התבצעה ההתקפה כהלכה.

בכנס המפקדים בנובמבר אשתקד, אמר האלוף אדן, כי ההנחיות שקיבל מאלוף פיקוד הדרום "הפתיעו מאוד, הפליאו מאוד, אך קיבלתי אותן".

מקורביו של גונן טוענים גם כי היומן וסרטי ההקלטה היו במשך זמן ממושך בידי אדן ועוזריו.

כמו כן הם טוענים כי נגלו אי התאמות בין סרטי ההקלטה לבין מה שרשום בחומר אחר.

ענין היעלמו של יומן מבצעים של אוגדה הוא חמור ביותר בעיקר בתקופתנו של היומן מבחן צבאי המשיל צורות במצבים ביותר ומי יודע לאלו ידיים הוא עלול להתגלגל.

המלך חוסיין:
אני משלים עם החלטות ראבאט עד שישונו ע"י פיסגה אחרת

„לא הייתי מסרב להשתתף בפגישות עם ישראלים"

הוסא — המלך חוסין יהיה אמר בראיון שנתפרסם כאן כי בעיית פלסטין באחריות של הקליק פתה.

בראיון עם העתונאית האיטלקית הוריאנה פאלאצי שפורסם בשבועון "אירופאו", אמר המלך:

"הבעיה שלי היא פלסטין. אני אומר כי אם יפטל בה בצורה הלא נכונה כפי שהם עושים, יתפוצץ העולם. העולם, כן, לא רק הבורה התיכון".

להלן אמר כי בלהבה היתה בפודרות התיכון התנהל בצמידים הסביר הקרים. "מה שאירע באוקטובר 1973 היה רק דוגמה קטנה, אזהרה. לא רק אזהרה עבורנו, כי אם עבור כולם: עבור אירופה, ועבור המעצמות הגדולות."

"אינני יודע אם המצב הם ישתמשו בנשק אטומי, ואיני יודע אם קיימת האפשרות לכך. אך אני יודע כי בידי שני הצדדים כלי נשק איומים: הרסים במידה מאיימת, מתוחכמים ומתוכננים יהיה זה טבח חסר תקדים, גדול יותר מכל מה שניתן לצפות. אל תשאלו אותי אם ניתן לבטיע את הבראה: שאלו אותי רק כמה זמן ניתן להידירה" — הוא אמר.

בהתייחסו לישיבת הפיסגה הערבית בראבאט אמר הבירה באש"פ כנציג יחיד של העם הפלסטיני אמר חוסיין:

"יש שמה אני נאלץ להשלים עם זאת... לפתוח עד אחר ועידה פיסגה ערבית אחרת תשנה את השקפתה.

בכוון, אין זה מתקבל על הדעת ביצהוד הקורם. אולם זה אפשרי בהלם בצעדה הלארכוידי... אין להוציא בכלל אפשרות במוקדם או במאוחר, כי הכניסו את עצמם לבבוי סתים יחליהם לשוב לפתרון שאני הצעתי, בוזר מוצא יחיד".

כדבריו: של חוסין היתה לבסות ולהסיב לעבנו את הגדה המערבית ולאחר מכן לבקש מהאוכלוסיה להביע באורח חופשי את רצונה באמצעות משאל עם בפיקוח בינלאומי.

להלן אמר כי 800 אלף הפלסטינאים החיים בירדן יצטרכו במוקדם או במאוחר לבחור בין היותם ירדנים או פלסטינאים.

חוסיין הכחיש כי קיים אי פעם פגישות חשאיות עם מדינאים ישראליים, בהוסיפו: "אני בודאי לא הייתי מסרב אילו הוזמנתי. הייתי נחפז להשתתף בפגישות כאלה, ובודאי היה הדבר מספיק, היה מוביל למשהו מוחשי. הבעיה היא שהעמדה הישראלית היא כה קיצונית... אני הייתי היחיד שלא נקט בעמדה קשוחה, ועכשיו הם שללו כמנו כל אפשרות על פעולה. לכן אינני רואה עוד פתרון כל שהוא".

הקוסמונאוטים נחתו בשלום

מוסקבה, יום א' — שני הקוסמונאוטים הסובייטים נחתו היום בשלום בחלליתם „סויוז 16" — מסר רדיו מוסקבה.

הרדיו מסר כי החללית נחתה נחיתה רכה בשעה 11.04 לפי שעון ישראל, במקום בדיוק שהה ימים לאחר שהוגרה, בטבעת חללית כללית לקראת תכנית התקשרות המשותפת בין חללית סובייטית וחללית אמריקאית.

הקוסמונאוטים אנטולי פיליפצנקו וניקולאי רוקאוויאשניקוב נחתו כ־300 ק"מ בפינה לעיר ז'קאזגאן, לא הרחק ממרכז החלל באיקונור שבקזאחסתן.

סוכנות „טאס" מסרה כי הם סיימו מתכונה את משימתם וכי מצב בריאותם תקין.

במהלך שעת ימי טיסתם מסביב לכדור הארץ, ערכו הקוסמונאוטים את הניסויים לבדיקת המערך ההצמדות, המערכות הגוייה, וכן אפשרויות הודלין בספקה של אמן החלל. הם גם ערכו מחקרים מדעיים וצילמו אזורים שונים של בריה"מ, למען הכלכלה הלאומית של בריה"מ, הוסיפה סוכנות „טאס".

בריה"מ מקיבה כביש אוירי בסומאליה.

ניירובי, יום א' — בריה"מ מקיבה עתה כביש אוירי במרחק 80 ק"מ מעיר המקורבת לגבולה — נודע היום במקור דיפלומטי בניירובי.

בהקמת הכביש הוחל בשעה שעברה, והבניה תושלם תוך שנתיים, הוסיפו אותם מקורות, בציינם כי דיפלומטים זרים המבקרים במוגדישו לא הורשו לבקר באיזור זה, בצה מיזור שאורגן זה לא כבר למטנם.

סבורים, כי בזה זה נועד לחיל האויר של סומאליה המצויד במטוסי „מיג", שהייסהם הוכשרו ע"י מדריכים סובייטים.

ג'יקסון יודיע על מועמדותו לנשיאות

קנזאס סיטי, — הסנאטור הדמוקראטי הנרי ג'קסון יחליט תוך שבוע יבוא בהי והיכן יודיע על מועמדותו לנשיאות אה"ב.

הסנאטור מוואשינגטון מתכוון להודיע על מועמדותו באירוע כל שהוא שיהיה במדינת וואשינגטון.

כנראה יהיה זה לפני כינוס המושב הבא של הקונגרס — שיפתח בינואר — זאת אמרו מקורות הקרובים לג'קסון.

מנספילד לסין

וואשינגטון — הסנאטור מייק מנספילד, מנהיג הרוב הדמוקראטי בסינאט האמריקאי, יצא ביום ו' לביקור בסין שימשך שבועיים. בתלווים אליו אשתו ושבה עוזרים.

הד היום
לאור הנרות

ביה לאורם הזך והטהור של נרות חנוכה, אנו יכולים לבחון ביתר צלילות הדעת את מאורעות הימים הללו, מאורעות שיש בהם כל הסממנים להביא את דעתנו במשמעותו של יום זה, שהוא מזכיר לנו את גם ההצלה של „גיבורים ביד חלשים, רבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים".

על מהותו של חג החנוכה טבוע חותם ההצלה הרוחנית, נצחון האור על החושך, נצחון הכתבטא בנר הזורח מפתח ביתם של בני ישראל במבוך כמות תיכם. אנו מציינים בימים אלה, לא את הכיבושים ואף לא את הנצחונות של המכבים בשדות הקרב, כי אם את הדלקת המנורה, כאות המסמל את ההתרכזות של המקדש. לאמור, אין זה די בנצחונות ובכיבושים חמריים ומדיניים, לא בכך נצחית אומתנו אומה ולא בכך תלויה עצמאותה, כל עוד היא איננה משלימה את כיבושיה הצבאיים ונצחונותיה המדיניים בכיבושים רוחניים, בשמירה על ההשפעה הרוחנית הנובעת מתוך מנורת המקדש הטהור, אין הנצחונות שלימים ואין אנו רשאים לחוג אותם.

אולם, לא היה זמן מתאים יותר להיזכר עובדה פשוטה זו מאשר ימים אלה, ימים שבהם רבתה המבוכה וגדלה המצוקה, ימים שבהם אנו רואים בעליל, שעם נצחון מדיני ולא כיבוש צבאי יש בהם כדי להבטיח את שלומנו ואת קיומנו בארץ מולדתנו. בימים אלה כאשר רבים מהססים את עצמם, מבקשים פתרון ומבואה לבד, אלו יש טעם להתעמק יותר במשמעות של ימי החנוכה והמסקנות ההיסטוריות להדורות.

המאבק בין החשמונאים לבין המתיוונים, הוא מסוג המאבקים החוזרים על עצמם בכל דור ודור, בצורות שונות ובדרכי ביטויים שונים. אך המשמעות אחת היא, מאבק על זכות קיומה של האומה ותורתה, שהיא מיצגת תרבות חיים שונה ונבדלה מכל האומות. נרות החנוכה מזכירים לנו, אבות זו שמשכיחים אותה מאתנו, כי „אין אומתנו אומה אלא בתורתה" וכי אם אנו רוצים להחזיק מעמד בקיום זה, עלינו להזור ולשנן אמת זו.

נרות החנוכה המוזהרים והאירים נוספים בלבנו תקוה לאור חדש שיאיר על ציון, אור חדש של רוח טהרה אשר תבשר בקעה את רוח הנבואה של העם, העם שראה יום יום את האלילים מתגפפים בקול רעש גדול. רוח חדשה תעיר על אומה זו המכוונת להשוקה גדולה ולפורקן בהוה הזה, ואז יעלם מלבנו אימה פחד מפני הניבורים, אלה המסובבים אותנו מכל עבר, מן המרימים שיפלו בידי המעטים, אבל כדי להגיע לידי זה, בן הדין ובן היושר שנזאם גם להיות טהורים וצדיקים, כדי שמאבאת יזהור אלינו אותו גם הנוכה בימים ההם ובזמן הזה.

רק זה חסר לה לישראל

ביה אפשר רק לשאול שאלה תם: האמנם רק זה חסר לה עתה לישראל? ישיבת ועדת חקירה בפשלונות המלחמה בעיקר מדלקת את אירועי מלחמת יום הכיפורים. הבריה נוהים מאיזון והגיבורי ציבורי להם מהיה, מתוך הרצון לשבות את הדין, משמוהה הדרוה על עמדתו, על מיבטאה ומסקנותיה, גם אם יש מבך עיני דין לאנשים מסוימים, יש להתיחס למכר בסבלנות רבה ולא למהר להליך דין מעבר למה שהתבקש כבר מהדוח הביניים.

אלא שבינתיים התרגשה עלינו סערה חדשה, לא רצויה ולא חיונית, סערה שאפשר היה לוותר עליה בנקל. לא מפני שהנושא אינו חשוב ואינו מעניין, אלא מפני שיש בכך משום התערבות בעבודתה של ועדת החקירה.

המדובר בכמדועות שראו אור בעתונים, על מחיקות שנעשו כביכול ביומן המלחמה של אחת האוגדות ביום השלישי למלחמה ולא זו בלבד, כי אם גם נעשו מחיקות בסרטי ההקלטה של הימים ההם, שבתוכם ניתן להזהר את מהלך הקרבות ולברר את הסיבות לאותו כשלון שנהלה אוגדה זו כדי לדעת במי לתלות את הקולר.

אין אנו כולזלים במבצעות הנובעת מאפשרות כזאת, שאכן נעשו תיקונים. אבל, למה זה נחפזים לעשות דין העתונות כלפי אנשים אשר בכלל אין להם האפשרות להתגונן כראוי?

האין בכך ללבות אש הרשה משנה שמלחמה כזאת איננה רצויה. ולא צריך להגיד, שבעיותיים אלה אין להזיק את המוראל ולא את האמונה. אפשר להגיד, שבי מהלך הנביון של מפקדים מסויימים להזהר את שמם, אין לשלול בהם כל מגבלי להתיגע מכורה זה. אולם, שלמהרה זו ישיבה ועדת החקירה יבר הנושא הנדון לפנה צריך להיות לדיון מוסכם, אחרת יתגבר מבר דעות מוקדמות בנושא זה. הלא מדובר בנושאים שהם מגאיים מוחלטים, גם אם מדובר על נושאים שהם מבחינה של הישבטיות. אבל לא נחדש דבר אם נאמר, שגם עתה כליים נושאים אלה כיות מבאים, ביון שעוד לא הגיעה השעה להעדיף מהלבים אישיים מדליים, בין אם נכשלו ובין אם לא נכשלו.

אם יש הבדקה לצנזורה צבאית, הרי זה היה צריך להיות המבחן שלה, הוצאת דברים מסוג זה לרכות הרבים, יש בו להוסיף הנא על פצע, המא גילוי הסוזרה על פצע ליבוי יצרים והדברי ריבות בין מפקד בכא לעיני כל ישראל, ולפיניהם של אויבינו השולזים להאבק זה שמעמיק את משבר האימון והכרסם בכרבד עבודתה של ישראל לעת כבחן.

מיום ליום

השבתה „האיאטורה"

שר התחבורה, מר גד יעקבי, שלל בתבונה שעבר מכל וכל הצעה להנהיג שמתן רכב בשבתות. יתכן שמר יעקבי התנגד להצעה לא מתוך ל"הכביש" בלשי קדושת השבת כמו מתוך ידיעה עד כמה יעורר את אחרי היחוסביניבבב ויחזוק להתקפלויותיה, אך לעינינו עומדת בכל זאת העובדה של התנגדותו להצעה זו, שמוכים אלה אפשר לנויט לה לא רק את היציק המבריע הקובע של קודף השבת כחיי האומה, אלא גם עימוקים אחרים שבלים יכולים להיבחב.

מדברים בימים אלה מצל כל במה על הצורך בקיצוצים ובצמצומים. כל הנסיעות שנעשות לצערנו הרב בשבתות — שהן מיותרות מכל בחינה שהיא. יתכן שיתברר שדוקא בשבת מתבזבז הרבה יותר דלק לנסיעות מאשר בימות החול, אנשים בורחים מבתיהם, יוצאים לטיולים המוגיים, נוסעים לכל מיני בילויים מיותרים, עורכים קניות בישובים ערביים וכיוצא בכך. אין היוונות יש לדבר כוחם אנו בטוחים כי יהיו רבים מאד אשר יודו לממשלה אם תאסור על נסיעות בשבת, פשוט כדי שיוכלו להשתחרר מן המעגל המשעבד הזה של הריסת השבת כיום מנהגה משפחתי ואינטימי, הכל משום שכך הם הרגלי החברה והאדם הבודד איננו יכול לפרוש לבדו ממעגל כזה.

בשבת הבדגים הרבה אנשים בתאונות, זו עובדה, את התאונות הללו הן אפשר לחסוך בלא כל "השקעה"; בין אם בשבת נהרגים יותר מאשר בימי חול ובין אם לאו, ברור שהרוגי יום זה — "מיותרים" לחלוטין, את זה בוודאי אפשר למנוע. אלא שהחברה הישראלית הרגילה לשיגרה מרבית, איננה מסוגלת לאמץ לעצמה את הרעיון להשבית בשבת. החברה מצדיק, בתנאים אלה או אחרים, כל שביתה בימי חול, אך, חלילה וחס — לא בשבת!

שר התחבורה מר יעקבי, הנתון באמת־לב ומציו לא פעם לצאת בפומבי בדיעה חורגת. צריך לעיין ביותר עומק בנושא הזה, כדי לראות כמה ברכה טמונה באיסור התחבורה בשבתות. האוכלוסיה תלמד להרגע, תלמד למצוא את הברכה הטמונה בתנאי המשפחתי והרגע איך למקד את כאומציה להגיע ל"יחוד" המבטחים של השבת, המעניקה השראה נפשית וגם יכולת נפשית לעמוד במועקה של הימים האלה ובמבחנים שנכתנו.

— ■ —

בשבי השגאה העצמית

חז"ל מנותב הבוץ שמזי בהנאה העצמית שלו האין לו בעולמו אלא לעסוק בהדרה מצדיהם. של מורבות הינוך מקוריים העוסקים בעריכותם הבלתי מעורעת מכל דמבטר לכל השינויים המפליגים שחלו בחברה היהודית, אלו תלמידי החסידה באוידים, המעוררים את דעבר של המתעסף בתואר של "רבי", ולא מוצא לו עיסוק אחר בכנסת אלא זה, שיפסיק כל המוכה לותהיא אלו.

יש בתי־ספר במדינה שחינכו צעירים רבים לשנוא את תורת ישראל ואת מצוותיה, את ערכי היהדות ואישיה, להתנכר לצרכי העם ובסופו של דבר גם לבוז לארץ ולמדינה. וכיצד ההבון ההגול עדיין על מידת הזגונתה ההתרפסות כלפי כל מה שה „מודרניזם" גורף ממנו — לא יתין לומר מלה אחת של ביקורת על מורפים ומגדפים, אך עם הכיפה לראשו — ירכז כל מאמץ לגנות ולפגוע במוסדות מעובד שי"תמאי היחוד הוא שהם מחנכים יהודים שלמים ומסרבים המבטיחים את המשך הדהרות וקיומה.

לא פחות „מתחכמת" היא הצעתו, כפי שהעלה אותה בשבוע שעבר בכנסת — לאחד את זרמי החינוך, את החילוני ואת הדתי ביחד, כדי ל"מלמנע פילוג בעמי"; איך אפשר לאחד שני זרמים שהאחד הוא חילוני וכל מגמתו היא להוציא בבורים חילוניים עם חינוך דתי, שמגמתו היא הפוכה?! איזו אחדות "תצמח" כאן, מ„רפורמה" שכזו? אם קיים עוד, לפחות, חינוך דתי — גם אותו יש להרוס? נראה לנו כי אין כאן אלא מגמה שיטתית־פוליטית ביותר, לתסל מן היסוד ומן השורש את התשתית של הציבור הדתי הגאורגן, אלא שפיקחים מדיל המכון לא הצליחו בכך, מה גם שכל קידמו כושתה על גיגתו הציבור הדתי המאורגן ושמעמדו, דרך אגב, חיסר כל הערכה בקרב חבריו שלו גם כן.

— ■ —

אבן נגד רבין

חה"כ אבא אבן עדיין לא השגהר מן הפגיעה הקשה בו, כאשר הודח למעשה מהפוקידו כשר החוץ והמקומו בא מר יגאל אלון. ראש הממשלה, מר יצחק רבין, שכמה מהנוגו בשעריך באותיה, לא מצא לעצה משותפת עם אבן, כאשר היה המבוגה עליו כשר החוץ — „לא רצה בו בממשלתו, בהודאו לא בשר חוץ.

מר אבן, הגיב על כך בתחילה בצורה רתעמת ביותר, אך במוסף של דבר החליט לצאת לכמה חזישים להיריל, כדי לפכל את מעמדו החוש, אולם, גם מרחוק הוא משמיע מפעם לפעם ביקורת קשת נגד מדיניות הממשלה, אשר מר רבין הוא מעצבה. לאחרונה היתה תקירית בין השנים על רקע אחר, כי אשר הדלפה ידיעה על פגישה שהיתה בין אישיות ישראלית בכירה לבין המלך חוסיין, ולכי מר אבן היה זה שנפגש. עתה מים בירושלים על הגילוי, שלו הוא בא מצדו של מר אבן אילו אבן טוען שההדלפה בירושלים.

משערים שבשובו של מר מביקורו הממושך בחו"ל, יחדש מאבקו נגד מר רבין וממשלתו אשר הרקע הוא מדיני, מתוך גם שאין שום סיבה להתפ מר רבין שלא ללכת עתה עם ועידת ז'נבה, כר אבן נוהג בשר להשתתף ובבך לתת זה להמשך המאמץ לשלום. אבן למצוא לו תומכים מקרב היוו אשר באחרונה מבקרים את כבר כמעט לא עוות מאשר קרן את הגבי מאיר וממשלתה.

— ■ —

"אני מבין לרוחך"...

הרב גורן הופיע בשבוע ש ברדיו, ולשאלתה של אשה: "בעיה המוחדת" שיש לה, ש עומדת ללדת את ילדה הש השיב לה הרב הראשי: "אני בין לרוחך!"...

קשה להיכנס לפרטי הנושא הטעם של "הרחק מן הכיעור דומה לו", אלא שאי־אפשר להגיב על פחזנות וחוסר את של בעל תואר הרב הראשי, ימים שמדברים על רבבות ה מלאכותיות בשנה בארץ, כדב "הבנה לרוחו" של אשה ש חמשת ילדים כ"בעיה". אבנם תריע באותו שידור על ההו הללו, אך די באותה "הבנה רוחי" ובמלים אחרות שהביע "היהדי" בתחום אחר, כדי ל בלבול ומבוכה או אפילו "הי למעשי הפקרות מן הסוג ה ביותר.

הנטיה החולנית תמיד "לפתף", להיראות "כאוהד מן החב — עומדת כאן ומתמיד לרועץ בלו. כך גם כאן, הוא אינו לגבי ענין מסויים בעיה מב הלכתית, אך מבחינה בכוונית שנה כן בעיה... בעניינים ב גיים ישנם גורמים מוסמכים אילו מרב מצפים לשמור ע הלכתית. כאשר הרב הראשי שה פוסק לפעיני בסחון, לא לא אם הרמב"ם, למשל, יו לפסוק בעניני הלכה...

— ■ —

מי פוגע בחוק?

מעשה מקבוצה ש לאורחים ב אביב שסבל רב נגרם להם בית בזהיר שהוקם בשענתם יומר של זה נרם להם סבל רב כתוצאה מרעש ואם מבחינה בריות. הסתבר שהמקום קיים היתר חוקי, אך בעירורה של הל אביב.

לאחר התרוצצות רבה הצ להגיע לבג"צ, ומעניין לקרוא קה בפסק הדין של בג"צ, האומ „לא אחת קורה, למרבה הצער, דוקא גופים ציבוריים, שצ לשמש מופת לאזרחים בש והקי המדינה, נוהגים כגורפים באזרחים ומשמשים דוגמה להם בעשותם את החוק פל במצות נהרשה". השופטים, ב של דבריהם, מאשימים גורמים עירייה שנוהגים לפי המימ "חוק־צחוק"...

השופטים נגעו בבעיה הנ הקיימת בהרבה מקומות של לסון הישראלי, שלאחרים או לנהוג בדיוק כמידת החוק, ה הם עושים כישר בעיניהם, במ האמור, רק לאחר שהרבר לבית המשפט, החליטו לסגור המפגע. אילו לא התארגנו ה נים הללו לפעולה יסודית, היו ריכים לסבול רק משום שאי מקודים החליטו מה יטוב ל ומה לא.

"זיקנה" שכזו...

מקובל בכל מקום, שארב פ כשבוחו בהגיעו לזיקנה. יש סבורים, כי גם בגיל מבוגר זה אנושי לאלף אנשים לפרוש כל עוד האדם עובד ויוצר, תקינים יותר, ובעניין שהוא מבק, נראה לו שספקה הולכתו זמורה, דבר הגורם לו לבוז ה בחברת "אגד" מקדימים את "זיקנה" בצורה מהפכנית מ אדם שמגיע לשנתו ה־48 החוא בר וותק של עשרים וחמש ש עבודה יכול לפרוש מן העבודה לזכות לגימלה בשיעור של 71 אחוזים משכרו! כל זה לא היה כפה לאף אחד, אלא שכידוע, בית "אגד" מסובסידיה בליבה של הממשלה וכל גרעונותיה מ סים מכספי הציבור. אם כך, אל כל אחד — איך אפשר לש אנשים לגבסיה גדיבה שכזו חשבון הציבור?.

מתברר, דבר חמור יותר, פורשים ממשיכים לאחר פרישה לעבוד בנקומות אחרים, בגל טוכם לשד משכורת, השאלה זרת במשנה תוקף: האם זכב חשבון הציבור?

— ■ —

היום כאהלוחם...

חה"כ מר יצחק בן־אהרון אכזב ביותר מן המערך והממשלה הסתדרות. הוא מאויים, כי לא יחול שינוי, לא תפרע ברשימת המערך, הוא יבקש בלוא המפקט.

מן הבחינה הפוליטית, מר אהרן הוא האיש בתחום ביקורת המערך ומפלגת העבודה. הוא צא בזמנו בקריאה להקים "אחדות הפועלים", הציגה לצאת נגד, מבחלת אלף מכל האחרים, אבל, עובדה שהמערך ומפלגת העבודה שיבקו אותו בזמנה. לא הסו ליו כאשר היה באיגוד עם המ שלה ובעמו לסילוקו כהכקי מחל המתמדרות.

בצלאל לנדוי

מקום הדלקת נר חנוכה

— מאמר שני —

למקורות הראשונים על העברת מקום הדלקת נר חנוכה מבחוץ לפנים שהובאו במאמרנו הקודם, יש להוסיף דברי הריטב"א על מסכת שבת (נדפס לאחרונה בכתב יד): "ובשעת הסכנה מניחה פי' לא סוף דבר סכנה דאי"פ שמדא דצל כ"ע לא יהרג כדכייתו לקבן גבי הפילין, אלא אפילו סכנת צער או איבה כמו בצרפת, ולפיכך היה אומר אבי מורי כשנושב ריח שאינו יכול להדליק בחוץ כדליק בפנים בביתו.

רבי שמואל יהודה בספרו "אהל מועד" (שער מועד קטן, דרך ראשון, נתיב ה'): "נר חנוכה מצוה על פתח ביתו מבחוץ, ובשעת הסכנה מניחה על שולחנו ודיו — — — ועכשיו נהגו להניח על הפתח ומבפנים ואע"פ שאינו בשעת הסכנה", ר' אליהו ר' חיים מפודולין תלמיד רבינו פרץ הריטב"א, בספרו "ארחות החיים": "מצוה להניחה על פתח הבית סמוך לרשות הרבים ממש, מפני פרסום הנס. וכן הוא הפירוש הנכון, אבל מפני שבזה נהגו העולם להניחה על פתח הבית מבפנים, והפרסום הוא לאנשי הבית, ודיו".

במאמרנו הקודם הבאנו הדעות השונות בדבר ההחלטה הנובעות משינוי מקום ההדלקה מבחוץ ומבפנים וכן הענין בהסבר שמצאו האחרונים לגבי חיוב נשים בהדלקת נר חנוכה, "מצות חנוכה נר איש וביתו" — אמרו חז"ל בברייתא (שבת כא ע"ב). והאחרונים מביאים בזה שני חיובים: מצוה שבגופו על כל אחד ואחד ומצוה שבביתו, לכל מי שיש לו בית, כדברי בעל „פני יהושע" (שם): „נראה דהנה שבמצוה מצות זו מצאר מצוות שהן חובת הגוף, שהיה חיוב על כל יחיד ויחיד, דקי"ל נמי מצוה ביו יותר מבשלוחו, אלא דיצאוי הכא שאין עיקר המצוה אלא בפתח הסמוך לרה"ר, שהי"א בשום פרסומי ניסא, בשום כך הקיל: מצוה זו כאילו היא חובת הביה, ועדיין צ"ע ויראה גם ב„צפת אמת" שם.

לדברי רבי יהושע בן לוי „נשים חייבות בנר חנוכה שאף הן היו באותו הנס", בשו"ת חוות יאיר (סימן ה—ט) ובשאלת יעבץ (ח"ב סימן קי"ב) הקשו למה תצרכו בחנוכה ופורים וד' כוסות לבסמא דנשים חייבות משום דאף הן היו באותו הנס, תיפוק ליה דכל ד' דבנן יש בו לאו דלא תסור, ובלאו דרין גם נשים חייבות. ואמנם בתוס' פסחים קח ע"ב הוכיחו מזה דאכתי בגמרא נשים חייבות בנר חנוכה ומקרא מגילה וארבע כוסות, הטעם שאף הן היו באותו הנס, לנשים פטורות במצוה עשה דרבנן שהזמן גרמא, משום דכל שתיקנו חכמים כעין דאורייתא תקנו, ואכמ"ל.

השאלה נדונה ע"י בעל שער אפרים סימן מ"ב שהקשה „לדידן דנהיגים שכל אחד מבני הבית מדליק משום מהדרין מן המהדרין, (רמ"א בשם הרשב"א), למה אין אשה מדליקה, והרי בתרומת הדשן" משבע שגם אשה נשואה בכלל „מהדרין" להדליק נר לכל אחד ואחד מבני הבית. בעל „אליה רבה" על השו"ע מסביר שהבעלים מוציאים את הנשים ידי חובה מדין אשתו כגופו ולפי מנהגנו הרי אם האשה רוצה להדר ולהדליק בעצמה יכולה לברך. כשם שיכולה לברך במצוות עשה שהזמן גרמא, אך חכמי הספרדים מתנגדים לכך על יסוד דעת מרן ואכמ"ל.

בעל „מצפה־יש־לש"ת (בראה"ן) מציין: „עתה המנהג פשוט שבמהדרין מן המהדרין ואפי' קטן שהגיע לחינוך מדליק להדליק, אבל הבנות לא נהגו להדליק, ונ"ל דבבית שאין שם רק אשה ובנותיה האשה מדלקת וגם בנותיה ידליקו, אלא שלא ראיתי נוהגין כן ולא ידעתי למה — — —" ומוסיף „ואפשר כיון שעצם איבה מחלקה אינו מהנבין שהם ידליקו, אבל בבית שאין שם אלא אשה ובנותיה לפהי"ב שצריכין כולן להדליק — — — ולא ידעתי למה לא נהגו כן, ופשוט משום דעי"ש רוב הבנים מדליקין והבנות אין מדליקות, וגם כי יש הרבה שאינן יכולות לברך, ע"כ לא נהגו כן אבל ע"פ ההלכה כולן צריכות להדליק".

בעל „התעוררות תשובה" (ח"א סימן ל"ה) מציר אף הוא „למהדרין מן המהדרין" הנהוגים שכל בני הבית מדליקין, למה לא ידליקו גם נשים בפני עצמן, דהא הן חייבות במצוה זו כמו אנשים, והוא הדין בבנות שיהיו אמנם לדעת הפוסקים אשה בכלל בעלה ואשתו כגופו דמ"א, אבל לא נתיישב עדיין למה אין הבנות הפנויות מדליקות?

בעצם קבע מסברות בבעיה זו בעל „חתם סופר" בחידושיו לשבת, „דכיון שעיקר מצות נר חנוכה על פתח ביתו מבחוץ, אשה אין כבודה לצאת בחוץ, ואפילו עכשיו שנהגנו להדליק בפנים, מנהג הראשון לא זז ממקומו". בעל „התעוררות תשובה" אינו מזכיר את זקנו אף הוא הולך בעקבותיו. „דעיקר התקנה שהיו מדליקין על פתח הבית מבחוץ ברשות הרבים, וכל כבודה בת מלך פנימה ואין מן הראוי לצאת פרב, ובפרט בשעה שכל אנשים יוצאים לחוץ להדליק שיצאו גם הבנות, ולהחזיר במצות מהדרין במקום זילותא ופריצותא לא בראה. ועכשיו שמדליקין בפנים נשאר מנהגם כמו מתחילה". מדעת עצמו כתב כך גם אחד מרבני ירושלים הצעירים בספרו „חובת הדר" (ירושלים תשל"ב, עמ' צט) המוסיף לדברי ה„חתם סופר": „ובטעם החת"ס יתיישב למה לא נהגו הבנות הפנויות להדליק, שבהן לא שייך סברת בעל „אליהו רבה", משום אשתו כגופו".

ספר „חובת הדר" נדפס לפני כשלש שנים, בשנת תשל"ב, אולם זה שנה זכינו לספר „מקראי קודש" להרב רצ"פ פראנק, שאף הוא מביא דברי ה„חתם סופר" ומוסיף הסבר: „והנשים כיון דכל חייבם בחנוכה הוא משום אף הם היו באותו הנס. לכן אין דינם שוה במצוה זו לאנשים לענין מהדרין, וכמו כן לענין מקרא מגילה דהחכמים לא חייבו את הנשים מטעם דאף הן היו באותו הנס, אלא בעיקר המצוה. אבל לא שהמצוה שוה לאנשים לכל פרטי המצוה".

בעקבות מנהג הראשונים להדליק מבפנים עסקו האחרונים להסביר את השינוי מבחוץ לפנים, הם חיפשו מקורות ומצאו רמזים להדלקה בפנים, במאמרנו הקודם הזכרנו דברי מהר"ל מפראג, וכן ההדר הבא רבי שלמה אפרים לונטשיץ מזכיר בספרו „עוללות אפרים" דברי חז"ל במשלי ברבות „אם ראית דור שמנורה חביבה עליו צפה, שנאמר „יש זהב ורב פנינים, ואם ראית דור וכו' בגם שנאמר עת לעשות לה' הפרו תורתך, לפיכך הדורות הראשונים שהיתה התורה חביבה בעיניהם, היו מניחין נר חנוכה הרומז לאור תורה מבחוץ, ע"ד יפוצו מעינותיך חוצה. אבל הדורות הללו שנתמעטה התורה ולומדיה וכו', וחכמי הדור אין להם כח להשיב איש מדרכו הרעה, ואדרבא אם לא יחניף לו וכו' אין לו תקומה מפני הקמים עליו ויקימו עליו עדי חמס, ויבזהו בעיני ההמון עד שכל דברי המוכיחים אינם נשמעים להולתם וכו', המשכילים בעת ההיא ישכבו ידיהם מלהאיר בתורתם בראש כל חוצות, „מניח נר מצותו בביתו" „ודיו להשיב מבין אנשי ביתו לבדו".

דברים אלו הובאו כמעט בלשונם ע"י אחד מחכמי הדור ההוא בקרב הספרדים, בספרו חמדי: „הדורות הראשונים היו מניחין הדרות מבחוץ ובהדורות הללו אין מניחים אותה כי אם מבפנים להאיר אנשי ביתו. והרכחתי בשבט פי על כי קנא קנאתי בהוללים העוזבים אורחות יושר ללכת בדרכי חשך. אשר בדורות הללו, ולא שמעו ולא הטו את אזנם למוכיחים בשער, ואמרתי שזה רמז נפלא בדין זה אשר חכמים הגידו „אם ראית דור שאין התורה חביבה עליו — הנם, הלפיכך יצדק הלבה הדין בזמנו לאמר כי בדורות הראשונים שהתורה היתה חביבה עליהם, לפיכך היו מניחים נר מצוה ותורה אור מבחוץ, כד"א יפוצו מעינותך חוצה, אך בדורות הללו שהתורה מתמעטת ולומדיה אין דורש ואין מבקש, וחכמי הדור אין להם יכולה להשיב כל איש מדרכו הרעה, והיו כלצינים במלאכי אלקים, המשכילים בעת ההיא ישכבו ידיהם מלהאיר תורתם בראש כל חוצות, ומניח נר מצותו בביתו, ודיו להשיב מבין את אנשי ביתו לבד. על פיו יסבר ויחוזו הוה שאמרו ובשעת סכנה על שולחנו ודיו, רמז נפלא לכינוס התורה אור, בדור שאינה חביבה עליו (מקף פרק א' מהלכות חנוכה).

לאחר כבאה וחביבים שנה הסיבוס בכך גם בעל „בני יששכר", במערכה צעמד בה נגד פורקי עול, והוא דן בשאלת חיוב התוכחה. לעמת דברי חז"ל כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שלא נשמע, וצ"ל דיש חילוק דהיינו כשהמוכיח כבר הוכיח עד הכאה ונזיפה וקללה, שוב מצוה שלא להוכיח, והנה ע"פ הרבו חז"ל אמרו ז"ל נר חנוכה „ובשעת הסכנה" שהרשעים יורדים לחיי המוכיחים ומביאים אותם לידי סכנה בצלילות וכיוצא, ובא עי"ז לידי בזיון הדת וכיוצא. כהדע בזמנינו מכת האפיקורסים, המורדי אור, מניח על שולחנו, היינו להאיר רק להמונים על שלחנו ודיו" (מאמרי חדש כסלו: מכת — נר מצוה).

עיקרו של חג החנוכה „הנצחון על מלכות יון הרשעה, שעיקר כוונתו היה להגביר חכמות חיצוניות ולעזוב ח"ו חכמת התורה כבהיה בת מלך פנימה, והנה בהתגברם הצ"י עמנו להכניע הקליפות יון, פילוסופיא, החיצוניות, והנה, ליהודים היתה אורה זו תורה", גבר מצוה ותורה אור להתודע ולהוג מעלת חכמת התורה, וכי אין לנו חלק ונחלה בחכמה החיצוניות, ד' התירה לא תחסר כל בה, — — — והנר מצוה הלזה היא סגולה לזה, ע"כ תקנו בנר מצוה הלזה „בדליקו על פתח ביתו מבחוץ" רמז שע"י האור היוצא מבית ישראל פנימה מאירין גם לחוץ, היינו כל מה שמושלם בטבע החכמות חיצוניות הכל נכלל בתורה הקדושה ותבינן מצוותה עד דכליא רגלא דתרמודאי, היינו התרמודי, אשר קן בחוץ".

הנה עכשיו בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגי, ורשעים אשר בקרבינו הם יושבין, הן הן המתגברין על חכמת התורה ולומדיה, והנה מדליקין בפנים לבטל הם והכתמים" ולדבריו „וזהו אותה ההברים לקרב אורו של משיח, וקראו לימים האלה חנוכה שהוא חינוך לגאולה העתידה, לשיתגלה האור הגנוז, וכל ימי צבינו ומדוהנו משבפסק הנבואה. האיר השי"ת לנו הארת אור הגנוז בתורה ע"י מצות נר חנוכה, והארת נר חנוכה הוא הארה מן האור ההוא במעט קט; ועל ידה אנחנו יכולין להביט בתורה אשר האור גנוז בה התבן, והנה לבעבור זה הדורות שתן שמוכין לגאולה התחילו חכמי הדור לדבר מעניני המצוה הזאת, כה שלא שיערו הראשונים".

המגיד מקוזניץ מסביר דברי חז"ל מניחו על פתח ביתו מבחוץ, כי עיקר הארת חנוכה לכל מי שיש בכחו להמשיך הקדושה מבחוץ, ר"ל לאותן העומדים עדיין מבחוץ ואינם משיגים הקדושה להאיר לכל העולמות, שיכירו וידעו כי ה' לבדו הוא המושל בכל אפסי ארץ", ומחזור לעניננו אם יש צדיק גדול כזה שהוא מבבי עליה ובקרא 'דר בעליה, ואי אפשר לצדיק בזה לרדת להיים להאיר מבחוץ כביל, אז אמרו מניחו בדלת הסמוך לרה"ר והיינו שצריך לשלשל אורו. כן הוא בעיר בספרו „נר ישראל": „ביומין קדמאין הצריכו בפתח החצר לפרסם הנס. אבל עתה שאנו בגלות ההתהוכים, אז אין צריך לפתח החצר כי בבתינו יכולים להאיר".

נסיים פרק זה בקטע מספר „יהי אור": „מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ, הדבר כמה לא מצאנו בשום מצוה לקרא מגילה בחוץ או לאכול מצה בחוץ, ולפי דברינו נבאר כי הנה עשיו איש שדה אבל יעקב איש תם יושב אוהלים, יושב בביתו ועוסק בתורה, א"כ למי צריך לפרסם הנס בתורה, ומי מסתובב בשעות הלילה בחוץ ברחוב השוק, אלא שזה שנין חנוכה שאור התורה יכול להאיר גם לבטרי הרחוב המבלים זמנם ברחובות ובשווקים, אם הביא את הנער הזה לבית־ביה והלמוד אתו תורה. אז יצליח דרכו ויעלה בעולם העולה בית קל".

مكتامن الأصل

לקה של בת בירושה

מאת הרב חיים-דוד הלוי

שנשאלתי בתכנית „עשה לך רב" ב„שידורי ישראל" ולא היה הזמן לענות עליה, מפאת הזמן, הנני מוסרה לפרסום ואת לתועלת הרבים.

בירושה, הוגנת במידה מסויימת את שוויון בנות העשירים, המהגוות אותה קטן באומה, הרי שהגדילה עשות למען רוב רובן של בנות ישראל. ואין ספק שקיפוח את הבנים, באלמנה אתחם לחזור על המקורות כדי לשמור על כבוד הבנות שהתפרנסנה בכבוד עד נישואיהן.

ולמעשה של דבר, גם אותה שכבה דלות, בנות העשירים והמאבדות לפי ההלכה את חלקן בירושה העולה על אספקת צרכיהן עד לנישואיהן...

במעגלי התיקון

(רבי גרשון הניך מראדזין — שבעים וחמש להופעת ספרו „תפארת החנוכי")

מאת אברהם ביק

תמימי דרך

מאת אהרן קווה

בן חמישים בא לארץ.

מחבר „גמרא"

מגלה התכלת

תמר בפתח עינים

הילד יונה

מדרש סמוכים

ל„יוסף ואחיו"

הדים

רשות הדיבור לסחרוב

„סחרוב מדבר" מאת אנדריי ד. סחרוב, עורך והקדים מבוא האריסון א. סאליסבורי, 245 עמודים, ניו-יורק, הוצאה אלפרד א. קנופף, כריכה קשה 6.95 דולר כריכה קלה ספרי וינטג' 1.65 דולר.

מאת משה אפרת

„אנוסים" בבית

מאת שלמה-דוד גולדפארב

(סוף בעמוד 8)

אישי אהרן צייטלין ז"ל

(זכרונות אישיים על המשורר אהרן צייטלין, במלאת שנה לפטירתו)

מאת רחל צייטלין

בץ תורני לזכר הרב א. פרדס

מאת י. אד

אגרותיו של הגרי"מ חרל"פ אל מרן הרב זצ"ל

14 כרכים

האנציקלופדיה התלמודית

שהופיעו עד כה

מכילים למעלה מ-1000 ערכים-ענינים, עד אות חי"ת, בכל שטחי ההלכה; ברכות ותפילות, הדינים והמועדים, נזיקין, שופטים ומשפטים, ארץ ישראל והמקדש, טומאה וטהרה איסור והיתר תקנות ומנהגים (כרכים ט"ו—ט"ז בהכנה לדפוס).

מחיר כל כרך -.46 ל"י

ניתן להוציא כרך א' הישן במהדורא חדשה ומשלמת — עם 10 עמודים חדשים במחיר —.22 ל"י.

רק אצל:

האנציקלופדיה התלמודית, בית-וגן, ירושלים

מכירה ראשית לארץ:

חיים גיבלה, רחוב בלפור 4, תל-אביב.

נחסמה הגישה לבתיכ"נ בעיר העתיקה בטבריה

זעם וסערת-רוחות בקרב הציבור הדתי בעיר על המעשה החמור

בהצעת חוק שהוכנה ע"י משרד הפנים:

מיסי הרשויות יועלו לפי מדד מיוחד

יו"ר מטה התעסוקה ומנכ"ל משרד העבודה, אריה גוראל:

אין אבטלה בממדים משמעותיים במדינה

עובדים שנפלטים ממקצועות מסוימים נקלטים בעבודות אחרות

כנס תלמידים איזורי של החנה"ע בירושלים

הכנס דן בחינוך לקראת הישיבות הקדושות

אחד המחבלים שתקפו בכפר ריתניה:

לבנון עוזרת למחבלים בפעולות נגד ישראל

מטבח מפעל הנעליים "המגפר" בחיפה-יוכשר

בעקבות פניית הרב שאולזון למנכ"ל המפעל

מטען חומר נפץ התפוצץ בירושלים

מטען קטן של חומר נפץ התפוצץ אתמול בשעה 13.35 בחצר של בית ברחוב יאוי 6, בירושלים. המטען, שפיצר סרט הגבר, היה בתוך סמך לבלוני גז.

שליחות "החזית" תגורשנה מהארץ

מחסור בדינרים בגדה

פצלי-שמן ליד ערד טובים להפקת אנרגיה

עלולים לשחרר את ישראל מתלות במקורות זרים

הראל קורא להקמת ממשלת חירום לאומית

מציין: "לערבים אצה הדרך לביצוע מזימתם שהיא חיסול מדינת ישראל"

בוטלה שביתת אזהרה של פקחי הטיסה בלוד

יוסדר עידכון התוספת המקצועית שתבעו

הסתדרות נשי אגודת ישראל בני ברק

הננו להודיע בזה על

מסיבות חנוכה

ליד שולחנות ערוכים

ובכנסי התעוררות והרצאות מעגלי דיוטא

ביום שני בשעה 4.30 בבנין "באר יעקב" רח' הרב הירש 10
ביום שלישי בשעה 5 בפרדס-כץ, בהכבבים אליהו הנביא
ביום רביעי בשעה 8 בערב, בבית... בהיכבב"ס רח' אורליאן
בש"ק בשעה 3 אחה"צ בבנין תשביר רחוב חזון איש 37
בש"ק בשעה 4 אחה"צ בגן הילדים שבת טברי
ביום ראשון בשעה 7 בערב מסיבת חנוכה והצאה לעולות בבריאים בקרית הרב הרצוג בביהכנ"ס "עוללים יד לאחים"

המסיבות ייפתחו באמירת פרקי תהלים

בברכת חנוכה שמח
ההנהלה

ברחוב נחמיה בישיבת וואלזין בבני ברק בקומת הקרקע

מתקיימות הרצאות

כל יום שני בשבוע בשעה 8.30

ע"י **הרבנית שטרנבוך**

הנושא: טהרת המשפחה

וכל יום רביעי בשבוע ע"י **חכם ברחץ**

הנושא: פרשת השבוע

והמאורעות המתרחשים

בשעה 8.30

רשת שעורי תורה

שע"י אגודת ישראל — ירושלים

מזמינה את קהל הקדש שבירושלים להשתתף בחגיגות

מסיבות חנכה

שתתקיימנה בעז"ה בימי החנכה במרחב ירושלים והמרצים

יום	שעה	בית הכנסת	כתובת	המרצה
שני	4.30	אהל מועד	קטמון ה.	הרב שלמה גרוסמן
כ"ד	5.30	היכל אברהם	רח' בראילן 21	הרב שמעון פרידמן
	8.—	יחזים	רח' אדוניה הכהן	הרב יעקב יוסף
שלישי	3.—	תפארת ישראל	קטמון רח' יוחם	הרב משה פרקש
כ"ה	5.—	שבט אחים	קרית היובל	הרב חיים ביטון
	6.30	זאגר	רוממה המורחבה	הרב מרדכי דוד לודמיר
				הרב יוסף צבי יפת
				הרב אליהו הכהן תופיק
רביעי	4.30	יגיע כפיים	רחוב מינץ	הרב שמעון בצרי
כ"ו	5.—	יד חביבה	קרית מנחם	הרב נסים בן-זקן
	6.30	מהולה	רח' אדוניה מק	הרב אברהם דרוק
				הרב מרדכי אבא-שאול
חמישי	4.30	אירמלים	רח' בצלאל	הרב מרדכי ווייספיש
כ"ז	5.—	שערי שמים	שכונת אבססתים	הרב חנניא לואסי
	8.—	בית שמואל	שכונת שמואל הנביא	הרב יצחק הכהן
שבת	12.30	אהליאב	רח' בית אל	הרב נפתלי פרוש
	1.—	מושב זקנים הספרדי	רחוב יפו	הרב בנימין אדלר
חנכה	1.30	אליהו הנביא	רחוב שמואל הנביא	הרב יוסף פנחסי
	1.30	הגר לאבותם	רחוב בבן	הרב יצחק מאיר זולדמן
ראשון	4.30	מאור לוי	רחוב שילה	הרב יום-טוב מצליח
	6.30	בפרש	רח' בית אל	הרב דוד חנוך אלבוים
		צלותה ומזל	רח' שבזי	הרב מאיר ששון
שני	5.—	הפלה למשה	תלפיות	הרב יהודה הנדל
	5.—	קהל ישראל	בקעה	הרב מנחם מנדל מנדלסון
	5.—	אור התורה	רח' אלקנה	הרב יצחק יוסף
זאת-חנוכה	5.—	בוכריה	רחוב יואל	הרב אליעזר גלברד

הופיע דגלנו — גליון כסלו—טבת

בתוכן:

על הפרק, לכבודה של תורה, הדרך מכבדות התורה — ח. ב.
תפקידנו בשעה קשה זו — הרב שלמה לורנץ
צא"י לא מוקצת על שמריה — שמעון פרוקה
כאי חנוכה — כ. ה. הגיל
שתי אמיתיות — משה שנפלד
המבחן הרעיוני של תנועה המתבהלות — ישראל שפיגל
כפר נוער ובתכז חינוכי חזון יחזקאל — י. יפיפין
על ההתיישבות היהודית בסוריה — בצלאל לנדוי
כ"ו הכהן — יום מר ליהודי אבכנו — הרב אברהם ולף
איך נעשה הבולשת הסובייטית לגייס מלשינים — א. א. גרשוני
ברוך ה' הילד — מאיר שפן
זר לא יבין זאת — בנימין כהן
סתירות זקנים בנין — חיים בריסק
גישה הושקפה במבחן המציאות — יהושע גרוס
על שרכות הישיבות בבני ברק (השלמה) — א. שבר
הרב הגאון רבי רפאל בלוך זצ"ל —

בקרית ספר:
כוכבי אור — א. י. ברנשטיין
דביר הקודש — י. אבשלום
תורתו של ר' שמעון מירובצלב — א. כפיר
בנתיבי הסידות פולין — א. כפיר
בתנועה ובגישה — לקראת הגיגת הלוקת הפרסים — מוסדות התנועה החדשים בפעילותינו

הסתדרות צעירי אגודת ישראל • הנוער האגודתי בארץ ישראל

ההנהלה הארצית — מחלקת הנוער

מסיבות חנוכה – תשל"ה

סניף	כתובת	יום	תאריך	שעה
סניפי באר שבע	ישיבת באר שבע	רביעי	כ"ו כסלו	6.30
	רח' נגבה 49			
אופקים	רח' הרצוג 4 10	שני	כ"ה כסלו	5.00
אשקלון	בתלמוד תורה ד'	רביעי	כ"ו כסלו	7.00
אשדוד	בבנין הבי אשדוד	רביעי	כ"ו כסלו	6.00
ירושלים — מרכז	בבנין ישראלב 21	רביעי	כ"ו כסלו	7.00
ירושלים — בית-וגן	בבנין המקומי	רביעי	כ"ו כסלו	2.00
תל-אביב	רח' אחד העם 26	ראשון א' טבת	במשך כל היום	
פתח-תקוה	רח' אידלוב 3	רביעי	כ"ח כסלו	7.00
שעריה	רח' הנביאים	רביעי	כ"ח כסלו	5.30
חיפה	רח' ביתר 1	שני ב' טבת	4 אחה"צ	
ק. אתא	בי"ס הנוך עצמאי	ראשון א' טבת	6 בקרב	
חדרה	בי"ס הנוך עצמאי	שני	כ"ה כסלו	12.00
אדירים —	בי"ס הנוך עצמאי			
בית שאן	ביהכ"נ שאן	שני	כ"ה כסלו	4.00
מגדל העמק	בבנין המקומי	ראשון א' טבת		5.30
ק. שמונה	רח' יהודה הלוי 306	ראשון א' טבת		4.00
חיפה — אחוזה	בביהכ"נ אליהו הנביא	ראשון אור לנר בסלו		7.00

המוסד לביטוח לאומי

קיצבת המשפחה

תשולם החל ב־10.12.74

מיעד תשלום קיצבת המשפחה לחודשים נובמבר – דצמבר יוקדם ויתבצע החל ב-10.12.74 בבתי הדואר ובבנקים.

מספר ילדים	קיצבה כוללת יוצאי צבא	בלי יוצאי-צבא
3	186	186
4	514 + 175	414
5	798 + 175	648
6	1076 + 175	876
7	1340 + 175	1090
8	1604 + 175	1304
9	1868 + 175	1618
10	2132 + 175	1832

המוסד לביטוח לאומי

הרבנות הראשית לישראל
משרד הדתות — משרד הבריאות

מודיעים
כי הועדה הבין-משרדית לפקוח על המוהלים

...הרבנות הראשית לישראל, כפנה בזה את תשומת לב הציבור בישראל לכך, שכל אדם הנזקק **למוהל**, עליו לברר תחילה אם יש למוהל תעודה מתאימה מהרבנות הראשית לישראל, המעידה על הכשרתו המקצועית.

...רשימת המוהלים המוסמכים נמצאת בכל בתי-החולים, הרבנויות המקומיות והמועצות הדתיות בארץ.

הסתדרות צעירי אגודת ישראל באר"י
הנח"ל החרדי — אור משה

ביום שלישי כ"ו כסלו אור לנר שלישי של חנוכה בשעה 7.30 בערב באולם חדר האוכל באור משה

מסיבת-חנוכה

בהשתתפות רבנים וראשי התנועה

כל חברי הגרעינים מוזמנים

הסתדרות בנות אגודת ישראל
סניף ירושלים

ערב אמהות

בהצגת ד' יערך ביום שלישי ב-7.00 בערב מסיבת חנוכה לאמהות חניכות הבתיה והבנות בירושלים
הערב יערך באולם הסמינר

בתכנית:
הרצאה על תפקיד האשה בימינו
שיחה על הנושא
"הארגון כגורם משלים לחינוך הבית"
הופעות ע"י חניכות התנועה

כל אמהות חניכות הבתיה והבנות בירושלים מוזמנות בזה

בברכה ולהתראות
המרכזות והמדריכות

[illegible]

...ה של הציונות הדתית (ב)

יום חזון ישראל

מאת ש. ז. שרגאי

...מרי־התהומי" של עם ישראל והו־רתו.

עד היכן להלחם?

ולשואלים: היכן מצאנו שחייבים להלחם על שטחים בארץ ישראל — וודאי: ישוב ארץ־ישראל כענין פרטי אינו מחייב להלחם. גם אין בידו של היחיד אפילו את רבים המה להלחם שלא יוציאו מידינו שטחים, די לו בד' אמות בארץ־ישראל שמבטיחות לו עולם הבא. אולם כלל ישראל, עם ישראל ב־ישבו במדינתו, וודאי שעליו לה־לחם שלא יוציאו מרשותו חלקים מאדמת ארץ־ישראל. לא כל שכן שאין לו רשות למסור אדמתו לנ־להגו כדברי הרמב"ן.

טוענים: הרמב"ם אינו מחשיב את ישוב ארץ ישראל כאחת מתרי"ג המצוות. אם כן — אינם מחוייבים לעלות גם כיחידים, כענין פרטי.

אולם מסיומם הם דעתם שאם הרמב"ם אינו מחייב את היחיד מ־ישראל בזמן כשאין יד ישראל תקי־פה, הרי שהרמב"ם מדבר על מלך המשיח אומר במפורש שמלך המשיח ילחם את מלחמות ישראל, והוד־הסימנים אם הוא משיח הוא אם ינצח במלחמתו, ואם אין להלחם על קיומה של מדינת ישראל — כיצד תפקידה של מלחמת המשיח?! כנראה שגם בזמן שמשיח יבוא, ימצאו זרים אשר יתנגדו לחידוש ממלכתיותנו בארץ הזאת ומלך ה־משיח ילחם בהם. נכון שלמלך ה־משיח מיוחס הרמב"ם עוד תפקיד; להטיל על העם קיומן של תורה ומצוות. אכן דבר זה בימינו נתון בידי היהדות הנאמנה וראשיה ש־יעלו לארץ וימלאוה תורה.

שואלים: עד היכן עלינו להלחם בזמן הזה לא למסור שטחים לזול־תנו? התשובה ברורה: בומננו אי־מסירת שטחים לזולתנו, מלבד שאנו מצווים על כך, היא גם בבחינת סכ־נה ומכלי מחזיקה את אויבינו ב־רחוק ומאפשר לנו לתקן את המדי־נה, עירה וישובה. אמנם יש גבול. הגבול הוא: שאם יהא ברור היו־שנפסיד במלחמה ונעמיד בסכנה כל קיומה של המדינה, ושעל־ידי הוי־תור בימינו על שטחים, ידועים נוכל להציל את המדינה וישובה — אז עלינו לוותר למען הצלת העם וה־מדינה. אולם הרי למעשה להיפך הוא המציאות (ביחוד אלה שאומ־רים לדבר בשם המציאות): כל וי־תור מקרבת את הסכנה לקיומה של המדינה ולחיי תושביה היהודים. הרי מלחמת ששת הימים הוכיחה ש־ערבים כשהיינו בגבולות ששים ושבע כשלא ידשנו הרחבת הגבו־לות, גם לגבולות ארוכים ושבל מיד־נגדים הערבים. בשבילם יש גבול אחד: חלוקה של המדינה ישראל. הם שוללים קיומה של המדינה אף בגבולות ארץ של דלת על דלת.

ולוותר על שטחים — ענין הלכתי

על כן כל הבא ואומר: ויתור על שטחים אינו ענין של הלכה אלא ענין מדיני ובטחוני ושולל זכותה של מפד"ל לקבוע עמדה באסקופליה של האמונה והתורה — רוצה הוא למסור את ההכרעה לכל המפלגות האחרות המרכיבות את צמרת המדינה ורק לא לנו. הוא רק מתעמק מהשאלה שעומדת לפניו: תשעל כל אחד מישראל בארץ ישראל (ולא רק במדינת ישראל, ארץ־ישר־אל שייכת לעם כולו. לצערנו מס־בות שונות אין העם בגולה יכול להביע דעתו בבחירות) לתת תשו־בה: מה להתר לשליחינו, לנבחרינו, לממשלה. שנרכיב? זאת היא שאלה, ואין להתעמק מתשובה ברו־רה לאור התורה והלכה. גם הצ־מרת רוצה לשמוע ולדעת קול־העם, והנשי אמונה כשבאים להחליט ב־שאלה זו ולוותר את שליחותם אין להם שום הבחנה פרט להבחנה ב־צילא דמהימנותא, והנשי התורה הק־כה אינם יכולים לפטור עצמם: אין זו בעיה הלכתית.

אומרים אנשי צבא הם מכריעים, הם מומחים מבחינה צבאית, ועלי־הם להכריע. אולם מה לעשות וב־ניהם הלוקי הדעות דווקא מבחינה צבאית, ולא אסמה אם אומר שרוב תורה של המומחים ובעלי הנסיון שבהם — טוענים שעל ידי מסירת שטחים לזולתנו מסכנים את קיומנו ולא נוכל להתגונן כראוי. האולם כאומר לא צהל יחליט אלא צמרת המדינה של השלטון.

*

אכן, הכל תלוי בידי שמים. אולם מן השמים נקראים היהודים, המא־מינים וראשיים לעלות לארץ, ל־מלאותה תורה וקדושה ועל־ידי־כך לקרב את הגאולה וביאת המשיח, ונוכל לעמוד נגד אויבינו, כי מאת ה' היתה זאת שבשיב לארצנו בימינו.

לא שבנו לארץ ושכבנו את הפניו כשקמו עלינו הערבים, ועוד לפני קום המדינה הרבנו בנו — למען קיום מצות ישוב ארץ ישראל כיחידים בלבד אלא, שעל־ידי קיום מצות ישוב ארץ ישראל של כל יחיד — הכלל יקרב את הגאולה, יחיש את הפדות ואת ביאת המשיח.

ואת היא אמונה אומן של הציונות הדתית.

א) גם בצמרת המדינה וצהיל הלו־קת הדעות. גם אם נאמר שהשלטת הרוב בצמרת המדינה מחייבת, הרי:

ב) רוב זה לא משמש אוקמיה. רוב, זה הוא הרוב הקיים בכנסת שהוא מרכיב את הממשלה והרוב בכנסת הוא שליח מפלגות. והוא לכן הדבר ל"עמ"... לכל יחיד במדינת ישראל, לכל מפלגה, לכל תנועה — מה הם ישמרו הנהיגו לשליחותם, לנבחריהם. צמרת השלטון, והרוב בו, יאכר את אשר שלוחיהם ישימו ב־

...שכינה שתי פנים לה: ...ינה מגלותה ושיבתה ל־ ...השכינה מן המתעברים

...ראשונה מותנית בעליה ...המתי בית ישראל הה־ ...תה עם ישראל ביצאם ...אתם בשובם לארץ, ...יה נתתה ב"עם זו יצ־ ...תי יספרו" בישבו בארץ ...עם בציון יספר את תהלת ...תיו לתת לנו פדות באר־ ...עמוד בציה ונעמוד גם ...כל הקמים עלינו למנוע ...גאולה של הארץ הזאת.

...לה השם על־ידי העם ...הוא המשימה, התוהם ...שהזמן גרמה, המו־ ...הדות המאמינה, צדיקי ...ושיה בדורי התורה וה־ ...ם אשר אם יעלו לשם ...ציפייה למלכות השם ...המעמיד בעם הוושב ...שם שמים באורחות ...יכירו וידעו כי אכן ...הדור, צדיק עולם, ...וחכמה, הם הם אשר ...העם ללכת כדי להיות ...בארץ־הבחירה — מהם ...לקיים את דבר השם ...תי לי תהלתי יספרו". ...תים דתיים במעשיהם ...אשיהם ודבריהם, תביא ...ושת הנצח, קדושת שול־ ...אל וארץ־ישראל. המש־ ...ועלות בד בבד ...ינות שהשם יהיה שלם ...שלם. בעלייתם של ה־ ...ינים כתומה למען השם ...שלים של מטה, יביא ...לים של מעלה ומציון ...דבר השם מירושלים.

...ים שומרי תורה צריכה ...לבר בבלל ברייתו מן ...יה היסודית, אף לא ל־ ...שוב ארץ ישראל, כאחת ...בד, לתקן את עצמם, ...ם כיהודים בלבד אלא, ...צני הכתרים: כתר מל־ ...תורה לכתר אחד אשר ...ראשה של מדינת ישר־

...שומרי אמונים לצ־ ...לא בלבד מפני שאינו ...בשבו בגולה את מצות ...ישראל, אלא מפני שאינו ...את גלות השכינה, ש־ ...לתא. תוהי מצות ה־ ...העם שעל בניה לקימה ...וכינו לו.

...מרי תורה ומקיימי מצ־ ...להרגיש. שהגלות היא ...בד בשל תבליה ויסו־ ...מפני שהשכינה גם אם ...בה בבתי־מקדש מעט ...ורה — עדיין היא ב־ ...אומר: אוי לו לאב ...בניו.

...מאמינים לזכור שלא ...ספים ומוכים לגאולה, ...שכינה מוכה לגאולתה ...ידי עלייתנו לארץ ...ם שפים, להרבות ב־ ...סים ולכן היא מבויתה ..."לא יפה עשיתם ...ערתי ולא היכיתם ל־

...ישראל ...פי

...ועין שהעליה לארץ בז־ ...רק כדי לקיים מצות ...ישראל כאחת המצות, ...שקולה כנגד כל ה־ ...רה, ומצפה לקבל שכ־ ...על־ידי מצוה זו של ...ישראל — גורם הוא אם ...ת, שהשכינה לא תשרה ...במדינת ישראל בימינו

...עין שהעלייה של יהו־ ...תורה והמצות בימינו ...לקיים מצות ישוב ארץ ...ה מצוה זו, כענין פרטי ...מה כמצוות כלל ישראל ...ש את הגאולה, ולהש־ ...השכינה בשלימותה; ...קומה על מדינת ישר־ ...שלא מדעת שיהודים ...בגולה על אף התות־ ...ם וסמיכה ביניהם על־ ...וערבות בהמונים שאנו ...בארץ ישראל זהו זמש־ ...דופי ואף היא פרי ...במקלם והרבילם זה

...ב ארץ־ישראל כענין ...ם טוענים שכל המצ־ ...(פרטי) — אינה מח־ ...של מדינת ישראל דור־ ...שוב ארץ ישראל כענין ...מחייבת למסור נפש ...בימינו. כדי לקיימה; ...על קיום מצוה מחוי־ ...על־ידי כך מקדשים שם ...רק לשם קיום מצות ...ישראל — אסמר לעלות ...ישוב בה כפרטים ללא ...אם ב"תוק־ארוני" או

...ישוב ארץ־ישראל כ־ ...בזמן הזה — חלוקים ...שבה היא או רשות. אף־ ...קי דעות אם העם יכול־ ...ברשות האומות, שהה־ ...ארצו, ומבלא פקעה ...לא יזרדו בחמות — ...יב לעלות ולישב את ...י בידי יהודי, מצות ...ישראל שהיהיר כיצוה ...הזה, אינו עוד מצות ...ענין פרטי, הוא מחייב ...מצות הכלל, כמצוה ער־ ...בה מפני שהוא בן אומה ...נתה המצוה — התובה ...להחזיק בה, להתגדל ...אותה ביהודים, בבנייה.

...ם יושבי הארץ שבכניה ...חידוש ממלכתיותנו ב־ ...(גם אראמאס) שאינם ...קיום מצות ישוב ארץ־ ...פרטי של יהודים, מה־ ...לעליית גאולה של עם ...זה, וכשום כך בשאנו ...כבלל־ישראל, כישי־ ...עלינו לעמוד על נפשנו ...כל שעל אדמה שרוצים ...אנו, אולם גם התגברות ...קיים עליית גאולה — ...ה כתובה ובראשה "עמי

מה גרם לירידת החינוך הממלכתי דתי?

מאת חיים פיקרש

כשהישוב בארץ היה קטן, יחסית, לפני ששים־שבעים שנה, חשו פעילי הציבור הדתי ב"מזרחי" שאחו בבהדרי היסוד, באופם חלוצים שעלו לישראל והם החליטו לכונן מסגרות חינוך יהודיות, של תנועת התחיה הדתית־לאומית — את החינוך של המזרחי.

מספר מועט של מוסדות חינוך הוקמו, אם זה בית הספר "תחכמוני" בתל־אביב הקטנה, ואם זה בחדרה, צפת, ירושלים וטבריה. מוסדות אלה הועמלו בתנאי מצוקה, אך בכל זאת, שם טוב יצא להם, לבתי הספר של "המזרחי" בשל מסירותם של המורים, שרמתם החינוכית וקיומה בגבוה יחסית, בשל הלהט שאחו בהם, להקדיש כל התשומה הלב לכל אחד "מבתי השדה", כתלמידים, שגידלו, ולא פחות מכך, בשל המסירות ללא גבול של חבר עסקנים, שראה, בטי־פות מוסדות החינוך הדתיים, מטרה נעלה, קדושה!

התגבלו להם, את הילדים היו רוד־פים, פשוטו כמשמעו, מציקים ועול־בים בהם, מסירים את "מוכבי ה־ברכה" ותולשים את הפסים שהיו שוזרים בהם. לא אחת, מספרים לנו ותיקים, היו נאלצים להחזיק לשומ־רים, כדי ללוות את הילדים, בדרכן לבית הספר. אך נראה שדווקא מצי־אות זו חיזקה את ההורים והעסקנים "לעשות את הכל", כדי שבתי ספר אלה יצאו למרחב!

ומוסדות החינוך של בית "המזרחי" יצאו אמנם למרחב. התעצבו, הת־רחבו, התפשטו על פני כל הארץ, היו מקומות, כמו ראש־פינה, נתניה, רחובות ועוד, שתושבי המקום ביקשו "רק בית ספר של המזרחי". הוכשרו מורים ומפקחים, הורחבו מסגרות ה־לימוד, שעמדו על רמה נאותה, שלא אחת גם עוררה קינאה!

אוי לכלום ירידה זו בעוד מועד. בכה דברים אבותים? שאלנו את מר ברוך דובדבני, יו"ר המרכז ל־חינוך הדתי, שהוא הגוף המסייע ל־קידום החינוך הדתי במדינה.

כן, באמת איש שיתנו, בראשית שנות ה־60, הגיעה בבראה העליה במוסדות החינוך הממ"ד, לשיא מר־שים של 29 אחוז מכלל החינוך ב־ארץ, אך מדי שנה בשנה, משך חמש־שש השנים האחרונות, מסת־מנת ירידה, המחייבת, בלי ספק, את הדלקתו של ה"אור האדום", בקרב מחנה נאמני החינוך הדתי בארץ!

הסיבות לירידה, אינן נעלמות, אומר איש שיחנו. הן ברורות לנו. ראשית — בעבודה שפסקה, ל־מעשה, העליה מארצות צפון אפרי־קה, שהזוותה, את הכה המניע את גידולו של החינוך הממלכתי הדתי בארץ. אך על מה ולמה, אין, ל־מעשה, בני הדור השני של החינוך הממלכתי הדתי, שולחים את ילדי־הם אל הורם, ממנו קנו הם תורה ודעת?!

סרכזי הקליטה, להסית הורים ולד־בארץ, אומרים רק "ההורים" וקור־אים "שבע ישראל". "דתיים" אומר לנו מר דובדבני. "רשימה ארוכה של עולים חדשים, שבענה זאת, ובחל־קם פיפין, שכך אמרו להם. עוד בהתקופה שתהם הסבה. בודינה ה־בה ניתן לעשות? שאלנו.

דובדבני החור ובחבר, שבהיעדר־של מתי העשיה, בקרב הציבור ה־דתי, שבלם כל כך, בתקופת השיא של החינוך הדתי, לא נוכל לתקן את המצב. חייבים לחזור לימי ה־ראשית ולראות בפעולה זו להצלתו של החינוך הדתי, שליחות לדושה.

איה הם אותם עסקנים מהפירה שהיו פוקדים את בתי הורי הילדים ומדברים על ליבם לשלוח ילדיהם להינוך הדתי?!

איה, אותם צעירים שבתבירות, ש־היו יוצאים לעיירות הפיתוח "לשבת הבהו" ומסבירים בהותי של החינוך הדתי. כה מקורה על אידיאות זו כאחוזה בנו? — הוא קורא.

רמת החינוך קובעת

יש בין העסקנים, הסתעבים כי "רמת חינוך ירידה" פוגעה. לא אהה מתנים ההורים שליחת ילדיהם ל־מוסדות חינוך דתיים בהעלאת ה־רמה.

אנשי האגף לחינוך הדתי, דוחים טיעון זה. כי יוקי דהר, בסקה אר־צי מטעם האגף, טען באוזנינו, כי למעשה מזה שנים שהאגף עוקד, מתוך מאמץ מיוחד להכשיר מורים ומקיים עבודם "בכל הדרכונות" קור־סים להשתלמות. מאות מורים ב־מוסדות החינוך הממלכתי־הדתי, קידמו עצמם, באמצעות אותם קור־סים שקיימו והתקיימו גם עתה, בהשקעה כספית עצומה. אך לדבריו של מר דור, מתקשה האגף להיתוך דתי, למצוא מרצים מתאימים, שכן אותם מרצים בקוקים הנדרשים, ב־צינם תנאים שהם ישתתפו בקורסים אלה "רק כשאלה יתקיימו בירוש־לים או בתל־אביב". והאר לך, בסו־פים איש שיחנו, כיצד נוכל לשלוט מורים מעיירות פיתוח בצפון עבד רום הארץ, לקורסים במרכזים העי־רוניים המרוחקים מהם כמאות קי"מ!

יוסף דור אף הוא סבור, שיש ל־חדש את הפעילות ההתנדבותית של עסקני הציבור הדתי וההורים מן השורה, להשתלב, בפעילות ההסבר־תית, לא רק ב"חודש הרישום" אלא בכל ימות השנה.

פעילי התנועה, פיתגנים, כי ה־מציאות הפוליטית בארץ, יצרה ה־אדישות, הכאן, גם היעדרה של הפעילות התנדבותית, שהיוותה ה־כח המניע בידי רישום התלמידים ל־בתי הספר הדתיים.

הכל מסכימים, שחייבים לצאת, ר־בוקים, כשיגות הזמים, ולהיערך כראוי, לבגות ההתהליך הפסנקו של המשך הירידה בחינוך.

*

הנהלת המפד"ל בכינוס דיונים ב־נרין הוליפה החלטות רבות, הקור־איה להחלצות של כל הנדודים, ל־האדרתו ההמחדשה של החינוך הדתי בארץ, לגיוס האמצעים הנדרשים, שיאפשרו הגבקה הפעילות של ה־מרכז לחינוך הדתי.

אך שוב, ההורים לעתידו של ה־חינוך הדתי, תלוים תקוה בהיערכו־תם המחודשת של עסקנים הכוח־נדבים מן השורה, שיחזמו לפעילה זו.

הסיבות לירידה

סיבות רבות לכך, קיימת, אומר דובדבני, נגידה בתמדת של אוכ־לוסיה, כמושבים דהיים, לעיירות פיתוח ומערי־פיתוח לערים הגדולות, ולא תמיד אותם הורים, מוצאים ב־שכונתם החדשה או בסביבת המגו־רים אליה עקרו, את המוסד הדתי. וכאן, בלי ספק, בולטת המציאות של הקיפוח הבוטה לנו, שכן רשו־יות מקומיות, שבהרבה מקרים, מת־עלמים מהסכמים הקואליציוניים, ואין הם בונים, בשכונות החדשות, את בתי הספר הדתיים, בצד בתי הספר הכלליים. שביאה העבר הוה, שהציבוריות הדתית הסכימה, להקים בית ספר דתי "רק כשמספר התלמי־דים הדתיים חייב זאת", ולמעשה, כל עוד לא היו מבנים וכל עוד לא הוקם, רשמית, בית ספר דתי, סרבו הורים לרשום ילדיהם "לבית ספר שעדיין לא קיים". התוצאה? רישום מעט של הלמידים, דהה שוב ושוב את התביעה להקים בית ספר. התנהג בסיוע ישיר של "המרכז לחינוך הדתי", הסדר של הסעת תלמידים, ההבורר יותר מאוחר. שכסיבות בכ־רזניות ובכיתותיה, סרבו הורים, שילדיהם "יטלטלו עצמם" אל מקום תלמודם!

יתירה מזו, אף את בני הילדים סרבו, וברוב המקרים, כסר־בים גם כיום להקים, התוצאה? כ־ש"אין גנים אין תישים". כאן, מ־עדיף דובדבני, חלקה של תנועת אשה הדתית לאמהות שגולצה, ל־הציל את המצבי על ידי הקמת רשת של גני ילדים, במקומה שר־נים בארץ, אך הקמתו ויותר מכך — החזקתו של גן ילדים, מצריך השק־עות עצומות, והכספים כבוין?

קיימת אמנה גם בעסה של קלי־טת העליה של השנים האחרונות. אמנם אין מספרם של הבאים כמספר הבאים בשנות השישים, יש האחוז הדתיים שבהם, גבוה, כאן, אך פעילי העליה בתנועה, קובלים על היעדרה של פעילות ארגונית מתאימה, אף לקליטתם של אותם עולים דתיים בבוכרה וגרוזיה, קור־מאכוזרסיה וארצות המערב. ובאין פעילות, שאפינה את התנועה ה־דתית לאופית, בשנות החמישים ר־השישים, ליהם עסקני העליה מקרב הציבור החילוני למעל, גם בתוך מר להם "דעו לכם, שבחינוך הדתי

קיפוחים והתנכלויות

עם הקמתה של המדינה, בלחצם של שליחי התנועה הדתית לאומית, הוכר גם זרם החינוך של "המזרחי" כזרם חינוך ממלכתי־דתי. הענקה הגושפנקא הרשמית לחינוך הממלכתי דתי, אך הקיפוחים, ההתנכלויות, ה־התעלמות מהצרכים, לא פסקו. יתירה מזו, היא אף גברה. שוב הוזל מאב־קים, שנגדרו לא אחת למשברים קוא־ליציוניים, ואלה הגיעו לשיאם בש־נים הראשונות למדינה כשנבגרו גלי העליה מארצות צפון אפריקה והמש־חות העולים, שומרי המסורת, ראו ובבדק, בחינוך הדתי, את המסגרת המתאימה לחינוך ילדיהם.

קרוזות אותם מאבקים קשים להכט־חת זכויות מוסדות החינוך הדתיים שמורים בליבותיהם של אלפי עסקנים מן השורה, שיצאו להפגין, בפתחי משרדי רשויות, ולחובת, במפגינג, את בנית בתי הספר, את השלמה התקנים, את ביטול האיומים והאיסורים לגבי מי ש"חזו לרשום ילדיו לחינוך הדתי".

אולם הרף מאבקים אלה, המשיך החינוך הממלכתי הדתי בארץ, להתג־דל, להתעצם, ושנו גדל מתנה ה־עסקנים — מאמני החינוך הדתי. אלה הפלו את המאבק למען החינוך הדתי בראש מעייניהם, דביקות זו והנהיה לציבור החילוני, שסום גורם ציבורי, פרטי ממשלתי או מוניציפלי, לא יוכל לעכב התפתחות זו, ואם אמ, גם הוסדרו, ברבית הישובים בארץ, ניתי העבנים ופתוח הגעליה. אם כי עד היום, אומרים, יש בין עסקני הציבור החילוני, המתנכלים לזרם חינוכי־ממלכתי זה, אשר מתוך כך שאין הם יכולים להשלים עם העובדה שילדים לומדים תורה...

אך דווקא, כשהרוח לו, לחינוך ה־ממלכתי הדתי, דווקא בתקופה זו, מסתמן תהליך של ירידה, שחייב דיון מעמיק במצב כדי להיערך כר־

יומן ניו־יורק

א. סילבר – לוחם למען קוממיות ישראל

מאת ד"ר הלל זיידמן, סופר "הצופה" בארה"ב

הלך איש שצריך למשש מר־פה לבאבק למען ישראל, הלך מאתנו איש המגלם בהוויתו וב־פעולותיו המאבק לכינון ישראל ואשר יכול לשמש מופת לרבים וכן טובים, הלוא הוא אדוארד ס. סילבר.

הוא עלה בסולם המערכת הכישפטית של ארה"ב. בתור פרקליט מחוז ברוקלין. בתור יו"ר איגוד פרקליטי המדינות בארה"ב, בתור שופט, מילא תפקידיו בנאמנות ובכשרון. רכש יוקרה והשפעה בחברה, בממשלה.

לעצמו? לא! כל משקל השפעתו ויוקרתו הטיל על כף המאזניים למען שתי כשיבות עילאיות: תורה וישראל.

כבאם בעל כושר בטוי נדיר היה כופיע לטובת ישיבות, — מן הקמת הרבנונית של ישיבות, ביניהן הגדו־לות המפורסמות ביותר.

לישיבה לייקוואוד, שמחותנו ר' יצחק מאיר (אורוויץ) בונים, היה בין ראשי בוניה, נמשך ע"י אישיותו של מיסדה וראשה הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל. למען ישיבת אוניבר־סיטה עשה גם בגלל חתנו הרב עמוס בונים, מטובי תלמידיו של הגאון רבי יוסף דוב סולובייצ'יק שליט"א; מגדולי העסקנים החרדים באמריקה, מנהיג "תורה ומסורה", "תנוך עצ־מאי". ושל כמה מפעלים תורניים אחרים. למען ישיבת "תורה ודעת" עשה כשכן טוב. קצרה היריעה מ־להזכיר את כל מוסדות תורה למעגם פעל המנוח תוכה שנכדיו הם תלמי־דים מובהקים של "בולליס" של אלה.

יחד ובצת רעונה אחת עשה למען מדינת ישראל להקמתה ולבנינה. "עכשיו כותר לספר", מה שהיה ידוע בהוגים מסויימים, אבל בכל זאת שכרו את הדבר בסוד. בימי המאבק על הקמת המדינה הוא היה פרקליט המחוז, האיש שעמד בראש הפרק־ליטות הקטגורית, פעיל באספקת נשק מאמריקה ללוהמים בארץ־יש־ראל, אספקה, שבבחינה פורמלית היתה בלתי־חוקית (והרי עליה ב־על שרידי השואה לארצם היתה "בלתי־חוקית"...).

ולא עוד, כל אימת אנשים שעסקו בדבר נפלו בפח, — הם ופרקליטיהם ידעו כהובת אחת להחלצם ממאסר ועונש: זו של... הפרקליט הממשל־תי. שבאיתה שעה כיהן בכשרה זו, אדי סילבר. בכל עת צרה לעושים במלאכת הקודש של אספקת נשק להגנה על הישוב, היה הוא שלא חשך עמל, לא נרתע מסיכון, בכדי לחלץ, להציל, — ולהדוד להמשיך במלאכה זו. (תחשבני שהחשד, ש־מחותנו ר' יצחק מאיר בונים, מ־מנהיגי ישיבות וישראל הצעיר, היה "מעורב" בענינים אלה לא היה בל־תי־מבוסס; ואנשי הרכש של אז"י יודעים לספר על מסירות נפש של זה ושל ידידיו, עסקנים חרדיים).

מגן על אי"י

כשם שלא הפלה בין ישיבה לישי־בה בפעולותיו להרבצת תורה, כך לא הפלה בין פעולה לפעולה, בדיוק, בין פעילים לפעילים בהגנה על ארץ ישראל. הוא עשה למען "הגנה" כמו למען אצ"ל, לחי, למען שליחי בן־גוריון כמו למען שליחי בגין, או של בן הכט ופטר ברגסון (הלל קוק).

וכשם שרבות היו פעולותיו בעסת כאבק זה כך גדולה היתה התמסרותו למאבק הפוליטי. הוא היה מראשי המפלגה הדימוקרטית בברוקלין, ש־היא האיזור הגדול ביותר של המפ־לגה. הוא נבחר (כידוע בארה"ב בוחרים בפרקליטים ושופטים מסויי־מים) ברוב עצום למשרותיו, מה שהעניק לו השפעה מכרעת במפלגה.

גם פה אי אפשר לפרט אף חלק קטן ממעשיו. מספיק להזכיר רק צעד אחד, יותר נכון, צעדים רבים. במקום קיום זה שבת היה הד"ר אדוארד סילבר עסה את דרכו ברגל מביתו בבורו פארק בברוקלין לראש העיר וויליאם אודווייאר בבנין העיריה במנהטן.

ומעשה שהיה כך היה (כפי ש־שמעתי מפיו על העופש מקסימיל־יאן מוס). היה זה ב־1948, עת טרומן רצה לסגת מהמכרה ארה"ב בהעמדה ההחלטה האו"ם על חלוקת א"י הקמ־תה של מדינה יהודית. ראבאי הלל סילבר (לא קרובו של אדוארד ס.) פנה אל הנשיא מוס, שיעשה במשהו, והלה פנה אל אדי סילבר והציע לו לגשת במכוניתו לראש העיר, והוא, מוס, יתנהג, ובזה רצה להנה לו היתר. ענה לו סילבר: "אל תדאג, אני אהיה בעירייה בשעה שנקבעה...

וכך היה. הוא עשה דרכו ברגל, וההיה הליכה של כשעתיים והצי הגיע בזמן. ואלה היו דבריו לראש העיר אודוויאר:

— אני דורש ממך שתטס ביד לבית הלבן, ותגיד לנשיא טרומן, שבאם ירצה לסגור דיפרשבנס ל־בצע בגידה זו, אזי אני אומר לך שבבחירות הקרובות בברוקלין תהיה אבודה למפלגה הדימוקרטית. ועוד, בתוך המפלגה כשקלה של ברוקלין תישל נגד טרומן, ובנסיבות הידועות, לא יתון אף להגיע כמועמדתו לנשי־אות...

אודוואייר הבין את "הרמז הדק" של אדי סילבר, ובילא את שליחותו. התוצאות ידועות.

מחלוצי התורמים

זוהי אפיזודה אחת מני רבות ה־מאפיינות פעולותיו של האיש.

כאשר קמה המדינה והיתה זקוקה לסיוע כספי היה מן הראשונים ש־התמסרו לפעילה זו, בכל האמצעים, בכל כוחו, ובכל המטחים של סיוע זה, היה מחלוצי העסקנים למען אגרות בטבל פתוח, "בונדס". היה מכהן בכמה סיכומים בארגון זה. היה הורה הראשון על המולקה לברוק־לין, ואחדים יוזר החזר בבין יוחק רבתי. ועוד ועוד. הופיע בישיבות ובסיבות אינכספר, והגיד באומו להם ראשונו כמו ביפי בראשית של המבצע. יחד עם זה היה מעמידו חיותך בכל פעולה פוליטית למען ישראל, ואלה היה בעציוק בגישה ביזודה לו. הוא דיבר בפה ובאומץ, ללא העבודות ולא התחייבות. הוא לא התבייש ב"כח היהודי" שייצג. הוא תבע בעזבו ולא ברתע מלהפ־עילו.

הוא עשן באוזני, שרק טפשים חושבים שאפשר להפמין את הכוח הזה, להיפך, בלהרייהודים חושבים שהוא גדול פי כמה מאשר הוא באמת. אם בין כך ובין כך זה דבר גלוי וידוע — נפעיל אותו.

השפעתו רבה היתה בחוגים כפ־לוהיים, שכן כולם נתנו אמון ביושר היהו ואמונתו, והוא ניצל אותה לטובתו של כלל ישראל, להרבצת תורה ולבנן מדינת ישראל.

זהו זכאי לומר בדבריו של שמואל הנביא בסיכום אהרן של מפעל חייו: "את שור מי לקחתי וכו', וגם את שתי מילים שלאו כל מנהיג יהודי באמריקה וכה להן: "ובני אומתב".

זיכרוני שפעם בעת הנצות אבן פינה לבניין המבואר של המתיבתא "תורה ודעת" בברוקלין, עת סילבר היה, כמובן, הנואם הראשי, פנה אל הקהל הרב במבטון הוא:

(סוף בעמוד 8)

סימנים מעודדים...

מאת אהרון הלוי פיצ'ניק

בפליוהות לשני קבא, משפט ביהוד בבינו, כשפט של ארבע כלים, שנשפט מכנו הדים רבים ותורה שלמה בתקופות שונות בתולדות ישראל. מקורו של המשפט הזה הוא במדרשים ויש לנו גם מאמר קרוב לזה בתלמוד בבלי. המשפט הזה אור־מר: "וממכה עצמה מתקן רפייה", וכן בבגילה יג "אין הקב"ה מכה את ישראל, אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה". ועוד יותר ברור ב־מדרש תנחומא (מקץ) "אמר רבי יהושע בן לוי: מתוך צרה — רווחה ומתוך אפילה — אורה".

הדברים אמורים כלפי ועידת ה־פיסגה הערבית בראבאט שנתיעצו בה על הדרכים להשמדת ישראל, כמש כדברי נעים־זמירות־ישראל ב־תהלים פ"ג: "על עמך יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך. אמרו לכו ונכ־חידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד". והדברים הידועים שבאו אח־ריה כמו הכרת אש"ף בתור הנציג הבלעדי, התלהות האו"ם ואונסק"ו, ועוד ועוד.

כובן, שכל זה הביא לזעזועים ב־מהנגו. עתה לא היה מי שהבין לצאת בפומבי בפורום של אומות העולם נגד קיומה והבנותה של יש־ראל כמו שעשה עקאת בהתלהלה האו"ם והפיק את זממו בהחלטה רשמית. ועוד יותר, נשגבה מאתנו להבין איך שרוב אומות העולם ש־מעו בעצמם שמעם של מינבן ופרנ־ועוד ועוד, יכלו להסכים למשחק־דמים זה.

אולם, כפי שציינתי למעלה, אינ־נו יכולים גם לדעת וקצרה בינתנו כלהבין דרכי ההשגחה העליונה, ואו־לי גם כאן יפלא ד' את הכשותו, וקויים בנו: "וממכה עצמה מתקן רפייה". ואמנם כפי שאפרש להלן, נראים כבר סימנים ראשונים של הבריאה החדשה הזאת, של רפואה קודם למכה.

*

בשלושה דברים חשובים אנו רואים ושומעים, שדווקא אחרי ועידת ראבאט נתהבר מצבנו המדי־ני. הדבר הראשון הוא: ירדן, במשך כל הזמן ידענו והרגשנו שבעיית הבעיה שלנו היא עם ממשלת יר־דן. אחרי הפרדת הכוחות עם מצרים ישראל הגיע התור של ירדן. אמריקה לחצה להתחיל את המשא ומתן עמה, ובצד שכני הרי יש סעיף קואליציוני לא לעשות דבר בנוגע ליהודה ושומ־רון בלי משאל עם, ותזי אם יש משא ומתן מוכרחה להיות פשרה ואין לאחוז את המקל בשני ראשיו. ופהאום בין רגע הודיעה ירדן שאי־לה שום אחיזה ביהודה ושומרון ואין היא שותפת לכל המשחק, ובעיה גדולה ועקיפה זו ירדה לגמרי מן הפרק, אם אפילו לזמן כזמנים, והי־נה הרוחה. האין זה כפלאות השם?

הדבר השני: הנהלות. העניין ה־זה פילג את העם לשניים. אלפי צעירים עלו להתנחל ביהודה ושומ־רון והממשלה שהזה את הצבא לרסן אותם ורק בהסכת ד' עלינו נמנעה שפיכות דמים נוראה. הבדדים עבדו בנוקשות אחד נגד השני, כי הממ־שלה ידעה שאם יש בריב עם ירדן אין להרשות ההנחלות בידי הסכמ־והו, והצד השני טען שאין בבדקת טענתו לאסור בשום אופן למנוע התנחלות בארץ אבותינו. ופתאום ירדה הבעיה מן הפרק הממשלה כבר מדברת בגלוי על ההנחלה ב־מעלה האדומים ועוד ידם נטויה. האם אין לראות בזה דרכי ההשג־חה העליונה?

הדבר השלישי: אמריקה. כולנו יודעים שארצות הברית הוא הידיד הנאמן היחידי שיש לנו בעולם. הד־בר הוכח במיוחד במלחמת יום הכי־פורים שהרכבת המהירה עם הציוד הצבאי שלהלו הצילה את המצב ב־חזית, ואנו רואים יום יום את הענ־נה והסיוע שהם מושיטים ושאנו תולים עליהם תקוות כל־כך רבות גם לעתיד.

והנה הלחץ שלהם, אם באופן רשמי ואם בחשאי או בעקיפין, מעיק עלינו עד מאד. לפעמים תכופות ענינים חיוניים שלקשינו נוגדים זה את זה וקשה לנו מאד לצאת כן המצור. וכאן כשאש"ף נכנס לתמור־נה. הקל דווקא עלינו את הלחץ של אמריקה, כי גם באמריקה יודעים ומבינים שאם אש"ף זה יקבל איזה מעמד בגדה המערבית אז זה נותן גם עילה ויכולה לרוסיה ה־סובייטית לנעוץ קנה בסוקום זה... והם מבינים גם היטב את הלוצתנו לא לנהל שום מו"מ עם אש"ף כל זמן שלא מכיר בקיומה וריבונותה של ישראל בגבולות מוכרים ובטו־חים, וליכולות זו עוד רחוק מאד...

הנה כי כן הדברים הללו נתנו לנו ארכא לזמן מסויים שנוכל לכוון את מאמצינו ומעשייתנו לכיוון הרצוי לנו. ואפילו אם יתאספו בז'נבה מה יוכלו לפעול שמה אם ירדן איננה ואש"ף אסור לו לבא בקהל עמנו יחד? ואנו רואים שגם מצרים היתה רוצה בסתר לבה לנהל מו"מ נפרד עם ישראל, וסוריה מבודדת לגמרי, אולי בכל זאת תביא לנו ההשגחה בקרוב תרופה למכתנו?

*

במה דברים אמורים שהמצב המדיני שלנו נשתפר במקצת תוכל להתרכז יותר בבעיות הפנים הכול־כלה, אם נדע להתאחד כולנו ולה־דוף בחזקה את כל הקמים עלינו כבפנים ומבחוץ, אבל אם נהיה כפו־לגים ונמשיך בטקטיקה של הרב איש ברעהו, נאבד תלילה את עולמנו ולא נוכל עמוד נגד הגלים הזידונים ה־זוהרים לבלענו חיים.

קיוב אחד שלי בארצות הברית כתב לי מכתב ארוך עם תוכחה בגולה על כה שקורה בארץ. הוא ציוני נאמן המצב בארץ נגע ללבבו, ולא יכול להבין מה שהולך כאן. מצד אחד העתונות בארצות הברית מבפחת את פחד המלחמה ומשלוחי הנשק הכבידים מרוסיה לסוריה. את הסילים ארוכי־הטווח שסוריה מקב־לת בשפע, הפלוליים הילילה להחריב את ערי ישראל; את ההתעמולה ה־ארסית של ארגוני הטרור ההמבגנה בעשחים השחוררים.

ומאידך — העתונות מבליטה מאד גם את הפגנה המנתרים ואירגוני העיבדים, את השביתות והדרישות השונות; את ההתנצחויות בין ה־מפלגות ובזובזה ההבריה השונות — כל זה כהואר גם ברהבה ובפרטי פריטים על ידי הטלביזיה לפני ה־אמריקאי התמים, האוהד את מדינת ישראל ופנה רוצה בטובתה. אבל הוא מבולבל ולא יודע איך לכלכל את הדבר.

ובאמת כולם מבינים כאן כבר את החשיבות ההדיפות של אחדות הבהודה, של כבהילה הירום לאיבית, של לב אחד ופעולה אחת. אילם כדיבורים לכעשים הבריק גדול מאד. המשך כחסם ומתאבק הלוכד כתיב מקח ודוצה לכבל את המחיר המלא. וקבוצות לחץ דורשים את שלהם... מחשבים בליכוד שיפי מצב הכהוה כגיע להם תשעה מיום ולא פחות... ומצד שני שני בירבהגן, למשל, ש־הליכוד בשלטון העיר, ודנה הצירוף זהקא בשני מנבים בשכר בכדי להב־כים לקואליציה, הצודד בהריה־מלאכה. על אל־על שוב שובתים! וכבה הצבריים יגעים ומי בשפיר ד' העם הבדינה!

*

גזרמן לי באהרונה לשמוע מפי־איש שהיה קרוב מאד לראש הממש־לה הקודם, לוי אשכול הבנוח, על השיחה שהתנהלה בינו לבין הכוד־רבי מכה שפירא דיל. ואיך שפירא הציע לבטע את ראש הממשלה, לפני כלחמת ששת הימים, על הצורך הדחוף של ממשלת ליכוד לאומי ועל הבטחת כבה דיין בתור שר הבטחון. האיש שהיה נוכח בעת השיחה הואת היה בלא פלא מהדוגמה לשבע הדברים ואיך שפירא הצליח. לכ־רות ההבנדותו הקקוההו של אשכול, לבצע את כשימתו הקשה.

לא בבר קראו לשפירא "הארכי־טקט של הלוכד הלאומי", כי באמת עשה לעצה גדול שיבור לדורות, אולם לצערנו אין לנו לפרדונה הביורתו וקשה מאד לשבע את הכב־דים שזו באמת שאלה־חיים לכב ולמדינה. אנו רק מקווים שההנהלה ההדוה ואלך אותם להוספור ולמבצא מוצא שכל המפלגות יוכלו לבור ביניהם ולשעה באחריות בשעה קשה ומסוכנת זו.

כי הרי זה דבר ידוע שאם יש כבוד בחוץ, יודעים אפילו היות הרוחות להיות בשלים ובאחוזה כי בפנים אפילו עם כבשים יפים, ואני לא בהיה צריים הכוכבנים שחיים אנו במצב כוה של מבולדים, שאם לא ידיסו בכהות כאוחדים ומחזקים בבעבים, רק איל אלקים יודע בה שעתיד להיות!

עולים מארה"ב על גבעות בית שמש

מאת יהודה עזריאלי

יהדות אמריקה, הבטוחה בעוצמתה הפוליטית והשפעתה על הממשל, מגלה ניצנים של חרדה. אני מאמין שעוררת גם אנטישמיות כיום, בעטיפה המגוון של החברה האמריקאית, יותר ויותר צריכים היהודים להזהר בגולתם ובעתידם. ואני מזהיר, לפחות את אלה המוכנים לשמוע שוזי, יהודים מאמינים ובני מאמינים, רובם מאורגנים בקהילה הזותיקה של "ישראל הצעיר", כי מוטב להם להעלות עתה לישראל, עם רכושם וממונם ולא להמתין עשר או עשרים שנה, או פחות, מי יודע, שיצטרכו לברוח כל עוד נפשם בם, ללא רכושם בכיסם, כדי למצוא מקלט חיי ורחם...

המוזר הוא הרב אפרים שבורם, מנהיג ארגון "ישראל הצעיר", העושה בימים אלה בארץ בראש משלחת שבאה לזרז את פרויקט הבנייה של ישוב ריגזון, עם אלף משפחות עולים מארה"ב, על הגבעות של בית־שמש, בהרי יהודה.

למעלה משנתיים עברו מאז הוכרזה תכנית לעליה ולהתיישבות בנוסח חדש ומופשט, באיזור מרי־חסט של אמריקה. לדעת מגהל התכנית, דניאל ב' פרושר, צעיר יהודי־אמריקאי, נמרץ, הבושי כיפה שחורה רקומה על ראשו, מודייק בהגדרותיו ומעשי במבצעותיו, — מדובר בניסוי ראשון מסוגו של עליה קבוצתית ויסוד ישות הברותית וכלכלית, ראשונה מסוגה בישראל, בעי־ביל הכצפר הבלינוכי. יחד עימם בארץ, הרב שמואל פרוז, סגן נשיא האקוקוטיבי של הארגון, ומכתותים רגליהם מקשר מכשלתי לשמשנה, כה־סכנות למינהל המקרקעין ותהר ולהלא המקיימים פגישות אינטנסור, בבמטה להתגבר על מכוך הביורוקרטיה הישראלית, שנבנר מהם להבינו ולהשיגו.

תכנית התיישבות באיזור פיתוח

לבאורה, תכנית נפלאה, המשלבת הזון וכסף. מה יותר גדול מן החזון של הגברת העליה מאר־צות הרווחה, בעיקר מתוך המוכבציאל היהודי הגדול, שאינגו משפע באמצעים כספים גדולים ומוכן לחינוכו במסגרת חיים הברותית יהודית, ולעלות לארץ. מה חשוב יותר מן היצור הישראלי של התיישבות באיזור פיתוח, במסגרת תכנית אב של בית־שמש להגיע למאה אלף תושבים.

מסגור דן פרושר: מלחמת שמטי־הכפורים נתנה את הדחיפה המצעותה לעמלות הישראלית הישראלית בקרב חבריה. ארגון "ישראל הצעיר" נוסד לפני 62 שנים באיסט־סייד של ניו־יורק, שהיה המרכז היהודי הגדול ביותר. וזאת, מתוך שאיפה לבסס חיים דתיים יהודיים קהילתיים מאורים. ללא הבדל מפלגה. מאז והצמיד אנו מעבים לעליה ולאהבת ארץ־ישראל, והמטולה מקיפה מאה אלף

משפחות, המאורגנות סביב 160 בתי־כנסת ברחבי ארה"ב וקנדה.

לפני שנים אחדות ההליטו שאין די לדבר ול־חגג, צריך לעשות. התחלנו בבסוע שבבוע כי עתידנו בארץ ישראל ולא באמריקה. גם לא היינו מרוצים מציגורות הקליטה, הקבוצים, כאשר חברי הארגון התעורר כאן התקלו בבעיות קשות. אם כי בעלי האמצעים שבתוכם, הצליחו בכוחות עצמם. ולכן, נתקבלה בברכה היזמה לפרוייקט רחב ומיוחד של עליה, אנשי סיחוב סבורים כי ההגירה הגדולה לאמריקה הצליחה בזמנו דווקא כשום שהמהגרים היהודיים והתיכוו בשכונות מיוחדות, לא נקלטו בעשרי עמה והביאו, של הדור הראשון. ולכן, תבנית בית־שמש, הם מאמינים, תטייע כאותה בזותה של רבוז אלף משפחות באיזור אחד, להתגבר על קשיי ההסתגלות וקליטה בתקופה הראשונה לבואם.

בעיית הדיור הקשה

אחד הקשיים הראשונים לעליה ולקליטה של היהודי האמריקאי הממוצע, והוי בעיית הבגורים. בארה"ב הוא רגיל לתנאי מבויות, או דבירה בחים עם תשלומים לבי־שבונים. הבית הגבוה של בתי דלא ניידי בישראל, באשר דירה עולה כ־40 אלף דולאר, מרתיע אלפי עולים בכח. כאשר הוצאה תכנית בעליה בשנת 1972 להשגת קרקע במחירים סבירים, ראו לבך מתיון שיסמוך גד־שכים ומהאצרים. אלא, שהיהודים בארץ באכידים בקצינות נוסוניות, לבוות המו"ב הבכוסך עם

בינהל המקרקעין ומביניית רבות עם מנבייל ה־בינהל אליה (בייל.) באיר זורע, לא סיכם המינהל עד היום הזה, את מחיר הקרקע הבהיה ברביב השיב בבהור של יהודת דוד.

בסבריים ראשי "ישראל־הצעיר" בשנה 1973 בחורים בקפיטליים לבעוריים לפחות לארץ, הם הפקידו דמי קדימה בבך אלף דולר והבתינו כאן לביצוע. צחות של איבציינים האד־כיבקטים באה"ב והישראל הבין את כל ההבניות האורבאניות ועל הדירות עצבו, שאישרו כתוק ובמתנונה לאור־הירוק של ב"ב. ל המקרקעין.

לישיאלי אין צורך לספר ביתים הדייר ש"הספרי בשבתיים האחרונות. האמריקאי הבכוצע אלה כחיים אמריקאים. לכן, היודעי פנהלי התכנית לשהקליטה, כי לא יכלו להעלות והמשליכים יותר מ־35 אלף כהסכום הבקורי שנקבע לנרשבים, לפני שנתיים, כלהבד, עד 35 אלף דולר להיות דיור ולא 60 עד 65 אלף דולר. לפי מחירי השוק והמפשי בארץ. ובכל שבגרבבה הסהבת עולים הבהיים, ושוב, העיזיה, שהעלה את ערך הדולר לפי השער הישראלי, כאשפר להם טוה־בציבה נוצה. אבל, אם עד חודש פברואר הקרוב, לא יחידע על התהלה הפרוייקט וביצועו, יש חשש רציני שיתחיל נשירה. העולים בכה יתאכזבו והלהם היעה על ישיב הארץ ייתנפץ על סלעי הביורו־קרטיה הביוקרטית כאן. לבעצה, כבר הגיעו אריצה לפרוייקט בית־שמש, שלא יוכלו

השוכתים על ראש הגבעה

להפתיע באה"ב, יתבו בפירורים במקומות שונים. "איבנו רוצים שהמבשלה הבשה לפצונו יותר בעשיה לעולים אה"ב; כל משפחה עולה תש־רית עבורת איבים הודר לרביהה הדירה, תקבל 90 אלף דולר בפבמרא, ועוד 25 אלף ל"י "הלו־ואה ביבודי" כויה אריך. אלה הנאים ביהום ביותר, ובבוויה בבבויה בבולי התפרויקט, כי לא תהיה הפקריעיה מהמשקבנים, שלא יוכלו לבבוד את דירותיהם במחירי השוק, ולהגיע בהפריצ' התנאים הבספקיאלים, שניתנו להם ב־עליתם לארץ".

"תופעה מהרה" מצד הישראלים

ראשי "ישראל־הצעיר", הבעורים בבעשה בארץ, רווים את בעייתה נכללי לבדיכותם בהופעה מר־יתה: כל הישראלים היסבים שבל אבריקאי הוא עשיר גבעים ואבבבים, כבראה גם הבבשלה הוסבה שאינבה צריכה לעזור לנו. רצינו להביא יהודים להתיישב. לא בירושלים, אי בצפון היא ועל הכרמל, אלא באיזור פיתוח, השרים שמבצבי עילם, ועש־תני — לביבה, בבינן — יבותחילה ההביבו קרקע ל־150 דירות, עד בתוה היכבלה המיכבה הלבעבר כבה דורשים עליהם, כיום מידרים לרשותם 450 דונמים שיבוזי לאבולים אלף רבל 45 בשבחות על הרשבה, ארבבה לים היישבה בבית־שמש.

המעובה היא להקים שכונת מרווחות, בבתים חד יחדיים, עם גינות והזובות שישתלבו יפה בנוף הסביבה. האדריכל המפורסם הרגועה, בבהוק לכן יהיה מכורכים עירוניים תהורה על הבליים האמריקאים הרגבה של התיישבות מר־הינה בדגמות בנבריבים, בכבורים חהישים בבצר־ויקה, בכל בית יהיו שלוש, או ארבעה חדרי־שינה — והבביה תהבבה הזול את המחירים לכל יהידה, כאשר לבקורות הפרנסה, כשבציבים היוצאים על ציוד של בית־תעשייה לבציצים ליד בית־שמש, שבו יהיה צורך ב־1200 עובדים נוס־פים בשבתיים הבאות, בית־שמש בבקיבת גם בכאיור ביבבר. הקליב לבילדי הכסוקה בתל־אביב, ירושלים, אשדוד, אשקלון ועוד.

לאורם של עולי בית־שמש

אם הכל ילד למישרין, יגיעו הבתיישבים הראשונים להוסיף בשבה 1976. הם באים ביבג בריבות בארה"ב, יבן כבפנקי ובלבות, הם בייצגים בפליל רחב של גילים ובקצועות, אשר ביקבבם זהו, יעלו לפבים לחלוה הבביולית לבלוא את כל צרכיה. 38 אחוז בהורשבים הם בעלי מקבצי־עיה וגבריים יאקדבאים וכן כבנאים וביולים יבנאיצנים.

לפחות הבכשלים הביורוקרטיים, בגלים ראשי "ישראל־הצעיר" איכפתיות באותה בידה על כיבוץ יהודית־יהדותית, הבבלאים איתם לקראת הגשמתה של תכנית העליה הגדולה. זהוי צבת בבעצה לעליה באביצת הרווחה, הזוקה המבוגה, ואילו הבביה בעלה השתיקה הזו, שיסוהה באה בבוך הקהילה היהודית באבריקה "הגלילה בבנבר וירה בינבבה יבבטי הפתגלותה".

להפשי העליה — אילו יהיו הוויד לעניד גלי עלה היקוב שילוד לאזים של עולי בית־שמש, יבואו עיבם הם של באוה אלפי עולים נוספים וירושו את הזון ביתבציצין בבבה היה של שבית סי"ם הימ"מ.

مكان الأصل

הד היום

מדיניותו של מר רבין ומגמותיה

קיסינג'ר: אעביר התרשמויותי מהשיחות עם אלון ל„צדדים מעונינים אחרים"

"הדיונים היו קונסטרוקטיביים וחיוביים ביותר" ✱ אלון: טרם הגיעה השעה לסכם הסיכויים להתקדמות ✱ דיפלומטים ישראליים אינם מודאגים מחשש ללחץ אמריקאי לשיחות עם אש"פ

„סנטריונים" ומטוסים יוצאו מבריטניה לירדן כ„דחפורים"

כוויית חתמה עיסקת נשק עם ארה"ב ומצפה גם לתשובת בריה"מ על בקשה דומה

ראש הממשלה יכריע בדבר הלשכות הכפולות

שר הקליטה אינו מוכן לוותר על לשכתו ✱ שר הדתות יברר עם "אגד" ענין בתי־כנסת בתחנות

על בתי הקברות בתל אביב

שאילתא על יסורי תיירים בבדיקות בטחון

משרד הדתות יברר עם אגד הקמת בתי כנסת בתחנות

מיום ליום

על מה לא מצטערים

„הליכוד" סירפד עצמו

רגע האמת של תוספת היוקר

צרפת והערבים

שחרור מותנה

האנטישמי שמאחור הגלימה

הביטוח הלאומי יתן בקרוב הענקות מטעמי צדק

מקרים חריגים

החלטת „הליכוד" בענין ממשלת חירום רצויה לשלוליה במערך

בגין: אפשר להתגבר על קשיים

סנ"צ זיגל החוקר בפרשת „החברה לישראל" יצא לאירופה

שש מאות מתוך 1700 יהודים סובייטים עלו לישראל בנובמבר

החברה הישראלית לא תפסיק את העלות פוספט עד לפתיחת נמשכת

בולגריה תקבל מילוון — 23 מיליון דולר מבולגריה

ההוצאה האינפלציה בארצות התעשיה

זוטות

מילווה יפני לאלג'יריה

יפן העניקה לאלג'יריה מילווה בסך 12,000 מיליון ין (כ־40 מי־ליון דולר).

המילווה היפני ישמש בעיקר לקידום הכבישים סלקומוניקציה, ב־התאם להסכם שנחתם ע"י שגריר יפן באלג'יריה.

המילווה בצירוף ריבית בשיעור 3.75 אחוז לשנה יוחזר במשך 25 שנים החל מ־1981.

שוב יש לחם בתנויות בבריטניה

מילווה ערבי לסירה לאואנה

מלווה שנועד לגנוב 2.5 מיליון דולר בעירית לוס אנג'לס

הרב י. מילשטיין

אין אף אחד!

במצבנו הרוחני והחומרי אנו זקוקים למורים ומדריכים ענקי־רוח שיכוונו וידריכו פעולתינו ויעוררונו מן התרדמה אשר לתכה שקענו

כשנכנסים לירושלים, משקיף עלינו בית הקברות העתיק של "הר המנוחות".

שורות שורות, ושורות על גבי שורות, גדרי אבנים ארוכים ואוהלים, נישאים אחד על השני, ועוקבים אחרי שיירות המכוניות הנעשות דרכן מירושלים ואל ירושלים.

מסופקני אם מישהו מרים את עיניו לראות כיצד נחים שם חבריו וידידיו.

אולם האיש שהגיע לדרגא זו והוא מרים את עיניו מסתכל במה שלמעלה הימנו ואחר כך משפיל עיניו ומסתכל בעצמו ובסובב אותו, לא נשאר לו אלא להתאנח עמוקות.

כי שם, על ההר שוכבים במנוחה כל אלה שעדיין היו אנשי שם, אנשי מעלה, כל אלה שבעת צרה ומצוקה אפשר היה לחפש ולמצוא אצלם מפגה לצרה הפרטית שלך או לצרת הכלל, נוחם במצוקתך, שביב אור באפילה שלא פעם השתלטה על הפרט ועל הכלל.

עכשיו נמצאים בין גמושות בתוך גמושות.

וכאשר מסתכלים על מה שהיה ואיננו עוד, כי לקחם אלוקים, רעדה אוחזת בנו לא על המתים אשר מתו, אלא על החיים אשר עודנה.

על החיים המתהלכים ואינם יודעים לאן, ונראה כאלו מי שהוא הלבישם בבגדי אנשים והם אינם אלא פחלצים, המסתובבים עם משב הרוח, שחיותם איננו אלא פעילות־נפש שנעשה על ידי אחרים, שעיניים להם ולא יראו, אזנים להם ולא ישמעו, אף להם ולא יריחון — —

על החיים המתהלכים ואינם יודעים אם עלי אדמות הם מתהלכים או על עברי פי פחת, חיו, על החיים המתהלכים ואינם יודעים אם זה הילוך ראשון או, חלילה...

על החיים שאינם חיים אלא מתנועעים בתנועות הקשורות חבלים דקים המושכים אל מאחורי הקלעים, ושם עומדים אנשים ומשכים בחוטים או בחבלים והבובות רוקדות או אינן רוקדות.

כך אנו, החיים עודנו, מתנועעים ללא זיק של רצון עצמי, ללא דעה וללא בינה, וללא השכל, אלא כבובות הרוקדות על פי משיכות חבלים מאחורי הגב.

כי בשעה שאלו הנמצאים כעת בהר המנוחות או בהר הזיתים, התהלכו בינינו, צריך היה לנו לפחות מי שיבכה וגם היו כאלה, ולא מעטים, שידעו אף לבכות בעת צרה וצוקה, והרי אנו חיינו כל הימים על ימי צרה ומצוקה, ותמיד נמצאו עמנו אישים שמצאו את הניחום [illegible], מצאו את דברי הנחום הנ"ג, כמצאו את המלים היפות ביותר שאב מוצא בשביל בנו שלבו נשבר בקרבו, שאם מוצאה בשביל בתה המתאבלה על בעל נעוריה.

וכאשר אלו הנמצאים כעת תחת אהלים או תחת אבני המצבה, התהלכו בינינו, אף כי גם אז היינו קטני־קטנים, כמעט קטנים שלא הגענו להינזר, אבל מצאנו מסתור מפני הולעפות. מצאנו מחסה ומגן בנפשם, שאלנו — הם ענו, וידענו כי התשובה היא תשובת אלוקים חיים, וידענו כי כאשר הם בוכים, עלינו לבכות, וכאשר הם לגוגים עלינו לצאת בריקוד תחת שכל ד', וידענו כי אין הם קשורים לשום אדם ולשום גוף, ואין חבורה מבלבלת את דעתם ואין הפיהות מבעירה אותם, חלילה, על דעתם הגדולה, ידענו כי הם אינם [illegible] על תורות הקודשים, אבל גם אנו אינם כבודים לקטני הקטנים של הדורות הקודמים, לפיכך מצאנו את כל אשר בקשה נפשנו.

וכאשר הרגישו בעת צרה, הזעיקו את העם, כלומר, אותנו, את הגנבים הקטנים שאינם יודעים מאומה מלבד לצייר, את הנשים והטף, וכולם ידעו כי אין מסתתר מאחורי הקריאה אלא לב חגוק והצהיר [illegible].

והיינו [illegible] בכושן, והיו מכוונים לנו [illegible], והיו מכירים לנו את יוסינו ואת עברנו, והיו מכירים לפנינו מה היינו ומה הננו כעת, והיו אלו פורשים הנכים האלו מיללים בקול מה, כי ידענו מי אנו ומה היינו [illegible].

וכאשר היתה לנו שמחה, היו הם רוקדים בראש תוצות ומרקידים אותנו, על אף שעיניהם הצבירה אותנו על דעתנו, בכל זאת מי שראה את אלו יוצאים בשמחה ובריקודים, ולא יצא אחריהם?

היו לנו שמחת עניה במצבים בשמים ובשירות במצבים רוחניים, והיינו שמחים שיש לנו שמחה, שאנו יהודים, שעבודתנו היא יהדות מיפוסית, שגיונו איננה דומה לשום אומה בעולם, אלא היא גולה, גדלה ומופואה אצלנו, והיא מבינה אותנו ואנו מבינים אותה, וכך שמחנו על כוס מים כמתוקים או צבעים, כמים שלמדנו את השמחה מהם.

וכך ידענו מתי יש לשמוח ומתי יש להתעצב, מתי יש לבכות ומתי לרקוד.

הם אמרו נחמו נחמו עמי, והם אמרו איכה ישבה בדד, חלילה.

כך חינכו אותנו מחולי דורות.

עד שהגיע הדור הזה, דורו של בעיות, שבו מתמלאים כל היעודים שיעדו לנו חז"ל.

וכאשר אנו עוברים ליד בתי המלכות העצוקים בהרי ירושלים, הר המנוחות והר הזיתים, רואים את השורות הארוכות של המצבות, את האוהלים, את המרגבות [illegible] אלינו, וכאשר אנו מרגישים כי צד הקברים הללו עוקבים, בתוך [illegible] אחרי שיירות המכוניות הנוסעות אל ראש בירושלים לשמחה ולצבב ולבליל הפליון ההמונה.

מסופקני אם מישהו מהנוסעים חושב:

אם אני נקרא יחיד, הנידה לי קלי: כה זה מתן

— * —

באו נא, במחתא מיניה, להובל הזיו, ומשו את מי שתופס בשולי בגדו ושאלו אותו:

רבי, רחמאי, אתה מהיר?

הנא ימצא שתי עיניים שאינן אלא חשיבת המשען אתו:

רבי, מה אני מהר? הכך הוא ישאר פער עיניים ופצור פה, ולא ידע מה להשיב לכם.

לא, סידור, רבוני, [illegible] בבקשה, הוא יענה, אם הוא כבה עם צמנו, כי הוא וושב על מחיר המוכר שלמה פי שלש, על מחיר החלב שעלה כמעט פי שניים, על דירה שמשמרת הלום באסטמגיא, על — —

הוא חושב שאולי לא יעלה בידו השנה להוליך את המפה שו לימבן בסיבה לחו"ל.

אבל הוא איננו חושב, כי הצם עומד בוקעות גדוליה, כי הסכנה מאיימת עלינו, כלומר, עליו ועל משפחתו, הוא אינו מרגיש בכך, [illegible] גם כשהסכין מונחת על צוארו, אבל אין הוא במצב של סידוק דעת, או הוא נבור רוח שאין דוגמתו, כי יום בודאי שאין למנות את האנשים בין אלה הגבורים הגדולים, מחשש אני בפני ידעי אומנים אלו, אם אביא אותם על מפי של סידוקי הדעת.

אבל כיצד ניתן לכבות את השקט השורר בינינו, את השלוה השוטה אותנו, אנו הולכים מידי בוקר להתפלל שחרית, בצהרים — מנחה ובערב — מעריב, אבל אין אנו פורצים אל בית הכנסת בזעקת כאב, אין אנו פותחים את ארון הקודש ודופקים לרחמים, אין אנו מכריזים על עצמנו תענית, לא תענית אוכל ולא תענית דבור, אנו מתפללים אולי בכוונה, אנחנו אומרים [illegible] "פרוש", מהכירים, מדקדקים במצוות, אבל אין בנו הזעקה הנדרשת לעת כזאת, אין אנו פותחים לשעות עצובים, לא אין אנו עצובים כלל.

אנו שקטים, שלום עם עצמנו.

אילו לפחות היינו מלאי בטחון איתן, והבטחון הזה היה פורץ את כל הגדרים, אילו השלכנו עם עצמנו לאמר: כל מאי דעביד רחמנא־לטב עביד, אולם נדמה לי כי אין אנו במצב אידיאלי כזה.

אנו פשוט קטנים מדי כדי להרגיש את מצבנו, כמו ילדים קטנים שאינם יודעים אלא את משחקם, ואנו משחקים את משחק החיים הגלוב עלינו, רוקדים על התנות ומפטפטים כאשר אנו מלווים את המת, אנו מבהלים אורח חיים [illegible] כפי שעשינו זאת בכל הימים שעברו עלינו, ואין מי שיצא לרחוב ויזעק כי אנו נמצאים בסכנה מתמדת, וכי קאפיטל תהלים הוא כעת כה חיוני יותר מאשר בכל זמן אחר, וכי הכרזה על תענית צבור לכל כלל ישראל בכל מקום שהוא, הוא הכרחי לא פחות מאשר [illegible].

אנו הולכים, פשוט הולכים לכל מקום, לבית הכנסת ולעבודה, לביקור משפחתי או להשתתף בשמחה של מישהו, אנו חיים בפשטות מדהימה, כאלו כל מה שקורה לא אצלנו קורה אלא בהגולה, בקונגרס, או בכף התקוה הלוהבת, ומה שכותבים ומה שאנו שומעים וכל הידיעות שאנו מקבלים אינם משפיעים במאומה על הלך החיים שלנו וגם לא על הלך הרוח.

כשנכנסים ברחוב ושואלים מה נשמע: אנו עונים באמונה: לא כל כך טוב, אלבב, אתה יודע, המצב הוא באמת חמור בכל הבחינות הוא חמור, כך אנו אומרים ומפחדים באמונה, אבל האנחה איננה יוצאת אף יבוא גופנו. היא אנחה שמאפנה, הדם נאה לכל אדם להתאנח קימעא, כדי שלא יראה כאלו הוא מיפש ואינו מכיר את המצב.

אבל לאחר האנחה באה קול דממה דקה, ויתירה הששבתות, אחר כך הולכים לאכול בפשטות, הולכים להתפלל בפשטות, מסדירים בפשטות את התפלה, [illegible] שיחה על לאחר התפלה והולכים בנחת הביתה לאכול ארוחה ביתה.

איך אמר המכם בכל אדם: טוב פת חרבה ושלוה בה.

ואנו שלווים עד להחריד!

— * —

אילו נבראנו כעת בינינו לפחות אחד אחד מן הנמצאים בהר הזיתים או אף בהר המנוחות, אחד אחד, [illegible].

האם לא היו נזדעזעים אותנו זעזועים, האם לא היו קוראים עצרת־צבור, בהכרזה על תענית ציבור הכופה, מרימים אותנו בבית הכנסת לבית המדרש, כך התפלה אל התהלים, האם לא היו מחשים באזנינו זעקה על מצבנו, האם לא היו מטלטלים אותנו משר מנוחנו, הזקים על הראש המתגבר בתוך התרדמה הגדולה שנפלה עלינו?

כי הם היו רואים את המצב מלמעלה למטה, הם מסתכלים בתוך [illegible] את המציאות, היו עונים לנו, [illegible] את הבנה.

ואילו עכשיו אנו שלווים כל כך, עד שהלב מתכווץ לראות את שלוותנו המטופשת, כאילו כל מה שקורה סביבנו אין לה כל קשר עבנו.

והרי אנו נמצאים בסכנה חמורה.

[illegible]

ואילו אבותנו שלוים.

[illegible]

לא, הם לא חשבו על כך.

[illegible]

לא, הם לא חשבו על כך.

[illegible]

לא, לא נמצא אף אחד.

הם נמצאים למעלה, על ההרים הסובבים את ירושלים.

ש. שנקר

בין ביקורת להיסטריה

הטיפול של אמצעי התקשורת במשבר הכלכלי מתרכז בסנסציה ולא בעיקרים

[illegible]

מכתב מבואנוס איירס

קהילה חרדית „שובה ישראל' סמל לחיים יהודיים טהורים

הוכחה לכשרות מצרך בארגנטינה כשאומרים: „שובה ישראל" אוכלים את זה ✶ רב הקהילה הרב א. בן דוד מירושלים ✶ ישיבה על טהרת הקודש בראשות בני תורה מאר"י ומארה"ב ✶ כל מוסדות הציבור והחינוך ✶ תעשיות מצרכי מזון כשרים

— מאת א. בשן —

[illegible]

א. וייס

למי יש פנאי?

תשיבה יהצעה לצעיר דתי שביקש עזרת חילוניים בתכנון שעותיו הפנויות

[illegible]

המטוס הסובייטי העל־קולי — לשירות סדיר

לונדון — מטוס הנוסעים הסובייטי העל־קולי מדגם "טו.144" יוכנס בקרוב לשירות סדיר, בנתיב מוסקבה—באקו—טשקנט — על כך הודיע השבועון "סובייט ויקלי", המוצא לאור על ידי שגרירות ברית המועצות בלונדון.

זה יהיה מטוס הנוסעים העל־קולי הראשון בשירות סדיר ובכך תקדים ברית המועצות הן את ארה"ב והן את בריטניה וצרפת המפתחות במשותף מטוס עלקולי מדגם "קונקורד". בגלל הדימיון במראו החיצוני של ה"טו־144" ל"קונקורד" שכינויו "קונקורדסקי".

המטוס הסובייטי מסוגל לשאת 140 נוסעים ובמהירות ממוצעת של 2000 קמ"ש לשעה בעוד טווח טיסתו הוא כ־7000 ק"מ. (יונייט)

هكذا من الأصل

כוח גרעיני של חברת החשמל יופעל ב־1982

ביקורת על החברה שאינה מכשירה כוח אדם להפעלת הכור

[illegible]

מכשיר אלקטרוני יותקן בגשר מוצא ליד ירושלים

[illegible]

...דורשת מב... יותר ל...ט

[illegible]

...במשרד בבי״ד ...כונית נגד המתב...

[illegible]

הרב אברמוביץ בהצעה דחופה לכה

צמצום תאורת הרחובות תגדום ליותר נפגעים

[illegible]

תחזית מזג אויר

[illegible]

אשה נהרגה בדרכה ללדת בבית חולים

[illegible]

הכנסת דנה בהצעת־חוק לבחירה ישירה ברשויות

הרב פרוש: הצעה״ח תביא למינוי דיקטטורים מקומיים ותהרוס דת הדימוקרטיה בעיריות

[illegible]

העסקת תלמידים בהתרמה רק באישור משרד החינוך

[illegible]

טנקים בריטיים נשלחו לירדן כטרקטורים

[illegible]

הירדנים עיקלו משכורות עובדים ביהודה ושומרון

הצעד — בעקבות החלטות רבאט על אש״פ

[illegible]

מידע מודיעיני בישיבת ועדת חו״ב

[illegible]

3 צוים על תנאי נגד ראש עירית פ״ת

[illegible]

נהרגה בתאונה

[illegible]

ראש ישיבת פוניבז׳ בכנס מורים ארצי

אחריות היסטורית של החיהע״צ לגדל דור של תלמידי ישיבות

ראשי ישיבות ממריצים את המחנכים לטפח הלימוד בישיבות

[illegible]

ביהמ״ש הורה לקצר מעצר אבנר תומר

בתקבלה טענת פרקליטו על עקיפת פסק דין בית המשפט

[illegible]

הסתדרות בנות אגודת ישראל בא״י
ההנהלה הארצית

יום עיון ארצי

לכל מדריכות "בתיה ובנות בארץ"

ביום שני זאת־חנוכה תשל״ה ייערך ברצות ה׳ "יום עיון ארצי"

באולם סמינר בית יעקב ברחובות

בתכנית:
* הרצאת הפתיחה ע״י הרב י. גרינבוים מנהל הסמינר ברחובות
* דברי ברכה ע״י הרבנית רחל קוק תחי׳ אלמנת הרב הראשי לטבריה הרב רפאל הכהן קוק זצ״ל
* הרצאה על הנושא "חנוכה לדורות" מפי המרא דאתרא הרב הראשי לרחובות הרב שמחה קוק שליט״א
* הרצאה על ה"חינוך בתנועה" ירצה הרב יעקב מזרחי הי״ו חבר הנהלת העיריה ברחובות
* פעולות ומשחקים לדוגמא במחוזות ע״י מדריכות מחיפה ומירושלים
* שירה בצבור ע״י רות אדלר
* תזמורת כנורות בבצוע תלמידות סמינר בית יעקב ברחובות
* המחזת מחזה לדוגמא, על הנושא "חנוכה" ע״י מחזור קבוצות ח׳ ברחובות ופרבריה
* כיצד לפעול במועדונים בימי חולי?
ע״י המורה חנה ויכנברג ת״ח מרכזת התנועה בבאר שבע
* דברי ברכה וסיום ע״י הרב משה סלומון הי״ו מנהל בי״ס ב״י ברחובות
* משקפות ותכניות לעמיד ע״י גב׳ תורה בוימל

המדריכות המשתתפות ביום העיון מתבקשות להודיע למרכזות בהקדם, על השתתפותן.

הסתדרות בנות אגודת ישראל בא״י
סניף ירושלים

מסיבת חנוכה לבוגרות התנועה כתות ג, ד, ה, ו, סמינר

מחר יום חמישי כ״ז ה׳ דחנוכה התקיים ברצות ה׳ באולם האגודה של המסיבה ליד שולחנות ערוכים

תכנית ספרותית

מוקדשת לזכרו של המשורר החרדי
ר׳ מרדכי אלעי ז״ל
בהשתתפות ראשי ומנהלי התנועה שליט״א
הרב פנחס הכהן לוין
והרב הלל ליברמן

וכן המורות לספרות
גב׳ הניה שיף
גב׳ פנינה לבשטיין

בתכנית:
דרכי הדיכוי שהופעלו על הספרות החרדית בבריה״מ מפיה של הגב׳ סלבין תחי׳
* הבכי בשירת ר׳ מרדכי אלעי ע״י תלמידות מחזור ד׳.
* תולדות חיי המשורר כפי שמשתקפים בשירו
ע״י תלמידות מחזור ה׳.
* השקפת עולמו של המשורר כמיצג השקפת עולמו של משורר חרדי.
ע״י תלמידות מחזור ו׳.
* הקראת שירים נוספים משיריהם של בעלי תשובה.
* הלחנת שיר של ר׳ מרדכי אלעי ע״י התלמידות.

הפתיחה בשעה 9.00 לפנה״צ בדיוק

כל תלמידות המחזורים המוזכרים מוזמנות בזה דמי כניסה 2 ל״י בלבד.

הסתדרות נשי ובנות אגודת ישראל
פתח־תקוה

ביום רביעי בערב "נר רביעי" של חנוכה, אור־ליום כ״ה כסלו בשעה 7.00 יתקיים אי״ה בבית הספר בית יעקב רח׳ רוטשילד 64

ערב חנוכה

בתכנית:
הרצאת הרבנית בתיה ברג
אסירת ציון ברוסיה ומפיצי היהדות בבריה״מ
על הנושא: "יהדות המבוקה מאחורי מסך הברזל"
הרצאת הרבנית ליבא היילפרין
על הנושא: "היהודים לאור הנר"
בחלק האמנותי: הטמנות בנות "בית יעקב" ...
הפתעות אומנותיות
הכניסה לאורחות מוזמנות

הסתדרות צעירי אגודת ישראל בארץ ישראל
קרן הפרסים — חוג בני דירה
ע״ש מרן רשכבה״ג הגאב״ד מבריסק זיע״א

הננו מתכבדים בזה להזמין את הצבור החרדי לשמחה של מצוה לכבוד התורה ולהשתתף ב—

חגיגת חלוקת הפרסים

לבני תורה מצטיינים שזכו לכך מטעם הקרן לשנת תשל״ה
במעמד מרנן ורבנן אלופי התורה
ראשי ישיבות, אדמו״רים, רבנים וראשי היהדות החרדית
שתתקיים אי״ה ביום ראשון א׳ טבת אור לזאת חנוכה תשל״ה
באולם "אהל שם" רח׳ בלפור 30 תל־אביב — בשעה 7.30 בערב
גדול יהי׳ המעמד הזה לכבוד התורה ולגודל ויקר לומדיה

הדלתות ינעלו בשעה 7.45 בערב — המקומות ביציע לנשים

רשת שעורי תורה

שע״י אגודת ישראל — ירושלים

מזמינה את קהל הקדש שבירושלים להשתתף בחגיגות

מסיבות חנכה

שתתקיימנה בעז״ה בימי החנכה במרחב ירושלים והפרברים

רביעי נר ד׳	4.30	[illegible]	[illegible]	הרב ששון בצרי
	5.—	[illegible]	[illegible]	הרב נסים בן־זקן
	6.30	[illegible]	[illegible]	הרב אברהם דרוק
				הרב מרדכי אבא־שאול
חמישי נר ה׳	4.30	[illegible]	רח׳ בצלאל	הרב מרדכי וויספיש
	5.—	[illegible]	[illegible]	הרב חנניא לוגאסי
	8.—	בית שמואל	שכונת שמואל הנביא	הרב יצחק הכהן
שבת חנכה	12.30	[illegible]	רח׳ בית א־ל	הרב נפתלי פרוש
	1.—	[illegible]	[illegible]	הרב בנימין אדלר
	1.30	אליהו הנביא	רחוב שמואל הנביא	הרב יוסף פנחסי
	1.30	[illegible]	[illegible]	הרב יצחק מאיר זיידמן
ראשון	4.30	[illegible]	[illegible]	הרב יום־טוב מצליח
	6.30	[illegible]	רח׳ בית א־ל	הרב דוד חנוך אלבוים
		[illegible]	[illegible]	הרב מאיר ששון
שני	5.—	תפלה למשה	תלפיות	הרב יהודה הנדל
	5.—	קהל ישראל	[illegible]	הרב מנחם מנדל מנדלסון
	5.—	אור התורה	רח׳ אלקנה	הרב יצחק יוסף
	5.—	[illegible]	[illegible]	הרב אליעזר גלבורד

הזדמנות לפנסיונר

או לזוג פנסיונרים המעוניינים בבית אבות על בסיס פרטי באוירה משפחתית
פרטים ת.ד. 522 בני־ברק

הודעה

[illegible]

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

להרה״ג ר׳ משה יעקב פרייברג שליט״א
חבר הרבנות הראשית לת״א יפו
ולהר׳ יעקב בלזונסקי הי״ו
ולהר׳ יעקב גרינבוים הי״ו
להולדת הנינה — הנכדה — הבת
להר׳ שלמה זלמן שטאובר הי״ו
חבר הנהלת אגודת ישראל בת״א—יפו
חבר המרכז הארצי של אגו״י בא״י
להולדת הנכד
להר׳ דוד דויטש הי״ו — לנשואי הבת
להר׳ ירחמיאל פשדנוביק הי״ו
ולהר׳ צבי אירנשטיין הי״ו — להולדת הנין—הנכד
הסתדרות אגודת ישראל באר״י
סניף תל־אביב — יפו
הר״ר שלמה מישקובסקי הי״ו — להולדת הנכד
הר״ר מנחם הרצל הי״ו
ולחתנו הר״ר שמואל אידלשטיין הי״ו
להולדת הנכדה — הבת
הר״ר ראובן שכטר הי״ו — לנשואי הבן
הר״ר אליהו אסף הי״ו — להולדת הבן
הר״ר יהודא ביטון — לנשואי הבן
הסתדרות אגודת ישראל באר״י
סניף חיפה
יזכו לרוות מהם רב נחת

הודעה ובקשה

חברי אגודת ישראל מתבקשים להודיע למזכירות הסניף בכל מקום ומקום על שמחות משפחתיות, זאת בכדי למנוע לעתים תרעומת ביותיה ובלתי מוצדקת.
הסתדרות אגודת ישראל באר״י
המרכז הארצי

הסתדרות צעירי אגודת ישראל בארץ ישראל
בית הכנסת ע״ש מרן רבי חיים עוזר זצוק״ל
פתח־תקוה

ביום רביעי כ״ז כסלו ליל נר רביעי דחנוכה
בשעה 8.30 בערב באולם ביהכנ״ס רח׳ איכלוב 3
פתח תקוה תתקיים אי״ה

מסיבת חנוכה

ליד שולחנות ערוכים

ציבור המתפללים חברים ואוהדים מוזמנים

הננו מודיעים בזה כי בימי חנוכה יתקיים אי״ה בבנין הסמינר "בית יעקב" בני ברק רח׳ הרב הירש 27

שוק בזר

[illegible]
בשעות 10 לפנה״צ עד 4 אחה״צ

מפעל צדקה
שע״י תלמידות כתות י״א

גני ילדים ומעונות יום בית יעקב — ירושלים
הידעה לצבור ההורים בקרית מטרסדורף

ביום שלישי ג׳ בטבת 17 בדצמבר 74 יפתח אי״ה

גן ילדים עירוני בית יעקב בקרית מטרסדורף

לילדים בגילאי 3—4

[illegible]

مكذا من الأصل

גדולים מעשי חי"א

שלושים להרה"ג יעקובזון ז"ל

הרבי בכל רקיה אבריו, בכל ישותו, הרבי בכל חום גופו ולהט בשרו, הרבי ללא רבב, הרבי שרק בדמיון אפשר להעלות רבי שלם ומושלם מכל צד וזוית בתמימותו ובתמימותו כמו מורנו ורבנו רבי חיים יהודא זצ"ל, אין בכחי לתאר את רבנו ולהעביר לפני הקורא את קומתו השלמה את כוחותיו הנעלים את דבקותו במסורה היין את מסירות נפשו לכל ילד לכל מלמד לכל הית, לכל פרט להוד ולכלם יחד, אין בכחי לתאר את מסכת חייו המפוארים בכוחותיו הנפשיים, הבנתו המעמיקה, שפוטו הזך הבהיר, נתיחתו החדה, יגיעתו שאינה יודעת ליאוש, להגיע לנקודה האמיתית, מפני שלתאר את כל זה צריכים אנו לכח הבעתו של רבנו בכתב לרגש הקדושה ולהעלה בותו. אך בכל זאת לא אוכל להמנע מלהעלות את רגשי לבבי הבאה מתוך הערצה ללא גבול לאחד היחיד המיוחד בדורו ולתאר כמה שיעלה בידי, את דמותו הגדולה והנעלה כפי שזכיתי להכירו במשך קרוב שנות עבודתי בעבודת הקודש כמלמד תשב"ר.

— * —

חמשה כחות יש באדם, האחד הוא כח השכינה, השני הוא כח הראות, השלישי הוא כח הרית, הרביעי הוא כח הטעם, החמישי הוא כח המשוש, חמשה כחות הללו (כביאים את). כשה האדם, ואין פעולה נעשית בלא אחד מחמשה הכחות, והלב פועל על ידיהם, (מתוך הקדמת ארחות צדיקים) כל כח וכחלתו המיוחדת כל כח מעביר את המידע ללב בצורה שונה, ידיעה הבאה מנוצל כל הכחות מעבירה לאדם את מירב הנתונים וצריך מגיעים לידיעה השלמה, כשרבו התבונן לעבודתו עבודת הקודש התמסר כל כולו כדי להגיע לידיעה השלמה המכסימלית בחומר למרות גדולתו בתורה וידיעתו היסודית בספרי הדקדוק, הנקוד, והטעמים, הוא לא התעייף לעמוד על מלה אחת זמן רב בתוך יגיעה עצומה כדי להגיע לפירוש המדויק והקולע, בדיוק כמו שיעבד את כל חושיו ואת כל תוחשה כחות ממש לביטוי יסודי ומקיף להבנת ענין שלם, ואח"כ התחילה עבודת הנפש, לנגח את הנושא הקטן מכלל גם את "המשמעות" המלאה של הענין, לצורך זה לא חסך שום מאמץ בהדור מבלאות בצורת סכרכים וכו' וכו', וכמת הגיע הודו של הבטוי הבהיר לקצב הניגון, הודה תגונו המיוחד, נמרא והניגון המיוחד לפרשיות שלכות חבר גבוים מיוחדים בהתאמה נפלאה לפסוק ופרושו, אך כל זה היה רק כהתחלה לגבי הרצאת הדברים בפני התלמידים תשב"ר, ובפני המלמדים-התלמידים, באותה שעה היה כולו קודש למסורה אמת ויחודה הקצאת הלמוד על בוריה וכדי להגיע לזה לא חסך שום דבר מכוחותיו הנעלים, באמנות פדגוגית מיוחדת מסר את השעורים בפה ובכתב בהדגמה בחיות "כל עצמותי תאמרנה", בתנועת ידים, בספוק הבלים, בהבעות פנים בגניבה, כדי שכל תלמיד יתרשם מהדברים שנושא עליו רישום וישיין יקלים את התמד וכיל ברכם גם ובכל זאת בשלוות נפש, ועל הכל התכונות יראת שמים, הטוב התמימות, מדות טובות, אמונה טהורה וזכה בלב התלמידים, לכל גיל התאים את ההרצאה המתאימה ואצל כולם חרק הלבים עמוקים בלבותיהם הריכים והטהורים, כשהוא בעצמו משמש דוגמא חיה ומאלפת לכל הדברים הנמצאים אתנו הנך, אי אפשר היה לבוא אותו במצב שלא הלב את מעבדו, כהופעתו לפני התלמידים בן ישיבתו בבית כשהוא בינו לבין עצמו, רבי ללא רבב.

— * —

עבדו את ה' בשמחה וגילו ברעדה, כאי וגילו ברעדה? אמר אדא בר מתנה אמר רבה במקום גילה שם תהא רעדה (ברכות ל:) שמחה זו במדרגה "וגילו ברעדה" אין רגילים לראות לעתים קרובות, בשמחת תורה בשעת התקפות מתגליה שמחה זו בכלא זוהרת, הפנים הוהבים מצפה וספרי תורה בידיהם רוקדים בהתלהבות ושכחים בשמחת התורה מתוך השתפכות הנפש וכאיזה שפה שוה דביקות והתעלות רואים גם את הרעדה שלוב עם השמחה, אבל להביא הלבידים רכים לידי מדרגה כזו זה כמעט בלתי אפשרי, אפשר להביא את התלמידים לידי שמחה רבה בשמחת האור מתוק בבגלה אפשר, אפשר להביא את התלמידים ... לידי יראה בבקודה עד כדי בשה על יום הדין, אבל לידי ... [illegible]

... לכן כה נפלא היה לראות את ... הגבוה זצ"ל בהופעתו לפני תלמידי התת"ב בארבעה ההנים לפני ... , פורים, פסח, באותו יום עבודה הודעה בין התלמידים.

... כל כבה בפני תלמידי התת"ם, הו־ ... היתה גדולה ... הו ... כבר היו תלמידים שהגיעו ... הבנות, אך במשך הרצאתו ... בלי יוצא מן הכלל לא־ ... הוא הנשמה היא שמחה אמי־ ... והרעיונות היא רעיונות מלא ... כה בהדר היה המחזה לר־ ... איך שמאגן כולם מצווד ... ומשיב אחד לבלוע כל מלה ושלה ... כדי שלא לאבד את חובתם ... בעבד היה רבנו ... "עת רצון", ובעת רצון ... לתלמידים אפשר לפעול ... גדולה לכל אחד ... ההשראה ההשפעה ... הנפש ולשירה ... אימי עם התלמידים ... שיגבו כלבות ... על כימדו ... עוד בערב ...

היה משליח וכינו למעמד זה למרות רגלי התחבת, בשנותיו האחרונות בא במסירת נפש לתלמידים אהובי נפשו, כל תלמיד שזכה להשתתף במעמד כזה לא ישכח אין עולמות, ולמאות ואלפי תלמידים זכה רבנו בזה.

— * —

פרק מיוחד במסכת חייו הנפלאה היה תפקידו בתור מפקח, מתוך אהבתו התמסרותו לתפקידו זכה הגבי עלה, מתוך דבילותו בבטיה להגיע לרמה חינוכית כבכי בלית בתחומים משאת נפשו, לא חשך להעביר שבט הבקורת אצל כל שראה כי אינו בהר־ אים לתפקידו הקודש כמלמד ומה־ גר, אך בשיא אישיותו הברוחתו כשהיה צריך לבטוד לקרות חיובית כשמצא את המלמד מתאים לתפקידו, כשראה חידוש המבצאה, הודשה ב־ הבנה, לעראה טבלא קולעת וביאור יפה, באותה שעה ממש, אורו פניו הוא התזיק בידי המלמד ומעודדו ב־ שבע דברים, ובפתוחים של הבה כיד ה' הטובה עליו, והפליא פלאות על המלמד שהגיע להכות כח, לפעמים בדמה שרבנו יוצא ברקוד מגודל הד־ שמחה, המלמד העוסד עבודה בפרי כת במשך כל שעות היום בקור ובחום, לזהם הדברים כמים קרים לנפש עייפה, הרה שואף בלא הפרים ובכל הספק בלבבהו הקדושה, שה לי מלמד חבר לעבודה שבא לבקר את רבנו אחר שנותה הבלי רבנו היה אז עבור כמצבו הבריאותי והמלמד בקשו לבהוג בשעה המקרא כדי שיראה את ידוע אין יפה כפי שלמד רבנו ואחרי הבחינה כשרבנו שמע שאמר את הטעמים בצורה מדויקת, צהבו פניו משמחה ונשתנה מראה פניו, והתחיל משבח ומברך את המלמד ע"כ שמעמיק בלי מוד להטעמים להלמידים, האדה לו עבור השמחה שגרם לו ואמר שיוםשה בזה כבר לא היה לו זמן רב ולא נרגע עד שקרא. לבר"ב תבלוחנא הגבוה המחוהר לפניו על השמחה הגדולה שהמלמד גרם לו ואמן ההש־ תגות ואלו שזכה לזה לעתים חכופות כאב כחות בכבודים להשתלב מחמד בעבודתו הקדושה המשיך בהשרת הזה עד השבוע האחרון לחייו.

— ★ —

במסכת ב"מ פ"ה מסופר: אמר ר' חייא לר' חנינא וכי בהדי קא מנצת? דאי משתכח תורה מישראל, מאי עבידנא? הו אני דעבידנא לה דלא משתכח, דאזלנא שדינא כיתנא, וגדלנא נישבי, וצדנא טביא, ומאכילנא בשרא ליתמי, ואריכנא מגילתא, וכתבנא חמשה חומשי, וסליקנא לבתא ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיתא ינוקי שיתא סדרי, ואמינא להו עד דהדרנא ואתינא אקריו אהדדי ואתנו אהדדי, ועבדתה לה לתורה דלא תשתכח מישראל. (מתורגם לפי רש"י) הא, היינו דאמר רבי כמה גדולים מעשי חייא, הנה כל המבאר הזה אומר דרשני של כה ולכה התחיל ר' חייא מגדעין ולא עשה ... צבאים ... מרווחת ... זמן רב (עיין מהרש"א פירוש "עיון") אך נראה דהדבר י"ל להודיע ר' חייא שיש מצבים שמוכרחים להתחיל מהגרעין ואי אפשר ל־ הגיע לתכלית הרצוי כשמתחילים ב־ אמצע רק דווקא מהגרעין ובורדים לעבור את כל השלבים ואת כל ההר־ ליכים, להזות גנן, קלף רשתות, ציוד, שווק, מעבד קלף, ספר, ד' מלמד (ביטוי בלגולם המודרני) ובית יש אדם יחיד ובסופו מגיע ל־ דוגמא הפילאות ביותר של הרבבת תורה כדברי "הגרשא", שכל אחד נב־ שה (—צ"ל ר' חייא—) לבד ומלמד שהוא מעלה הצליבה בהירה שיז"ל לא תשתכח תורה מישראל, אין בלים ב־ עולם שיוכלו להאר את צבורותיו של רבנו, קהור כמאמר הו, איך בכל ל־ העלות יעל הרעיון איזה פנים וצורה היה לחנוך התשב"ר למצב ההתיים אלמלי יתבל שנות עבודה בלי לאות של רבנו הגבוה זצ"ל בכל מערכה־ תנוך הלכות אדירה, שרים ושב־ רים, מגולים ומתבכים להרע, משור־ רים ושופרים עם אצבעים בלבד הבליט אצר הפקיצו ומשקיפים את מיטב כחותיהם לחנך דור מכוניל בהירה וידאה, לזם מלהתחת של הודה בשקט בשלוה אך בגבורה עילאית, התחיל מהגרעין המשיך צעד אחר צעד את כל השלבים והתהליכים עד שזכה ל־ מבחה של תורה להיות רכס של כל מלמדי התשב"ר, בלי אמצעים כספיים כשהוא מאבק על קיומו הבצא לאיד בצורת שלמה של ספרי "להשכפעות" בתכסיל ובלקים, באיורים ובלוחות המלמדים חבר לקבל דפי לתשמבכה שהם עדיין בכתב יד ולא נדפסו עוד, כל דף אוצר בלום ועכו"כ ספר שלם אוצר שלא ישלא בפז, מלמד מתחיל השואב גבוך והוא מהמשי־ כה התאראים הקדושה בכלי לדעת איך מתחילים את הצעד הראשון, מבת את ה"לכמשמצבות" על שלוהי יציבת מאירות, וקאירות פנים התלמידים, ביצמד למלמד כאהוה בא לקבל הדר־ כה מ"ריחוים יודל" יצמי מבוסה מהם אם יעמוד בנתונים הדרושים הוה אוי כה ל': הבסך את הספר נצר אכבד ולבי (יוחי צ') המדריכי והמבוני כדי גים לבנין בשעורים ברורים, מטולב לא השיב כני מלמד להיפך היה הדרש שיבואו הבואו ולא התחבק בהם אלא בא לתרוי המלמד ומיסר. שנורים לדוגמא ולא עבמר שום דבר, בצ"י המחוך לצד, כדי להגיע למטרה הגבד סמה, עד מלמד מהמח, עד הוד בצלי ביצור ימתה תיכמה, עד הלמדים המבינים את למודם, את הרלזה העקדי־ שה, ובית שלא ... לקבל פרס, היינו דאמר רבי ... — כמה גדולים מעשי חייא, דעבדה לתורה שלא תשת־ כח מישראל.

אחד מאלפי תלמידיו

ראובן ברים

לוח המודיע

דירות ובתים

בירושלים

למכירה

★ למכירה דירת 4 חדרים עם טו־ בה ברחביה באיזור דהר, פרטים בטלפון ביתי 02-285982 כ"ם 6—4.

★ שני חדרים גדולים עם כל ה־ נוחיות ללא שום שיפוצים, עם חצר גדולה כניסה נפרדת, בשכונת הקק, ההוב יוסף בן מתתי' 39 קיא, כעשה 5 בערב.

★ דירה גדולה, יפה בניהול הסקה מרכזית מידית, דהל אשו טלפון: 69531 (פרט לשבת).

★ למכירה 3 חדרים ע"י שטראוס ק. א. אפשרות להוסיף חדר טלפון 285375 בין 4—5.

★ למכירה בהזדמנות! 3½ חדרים בסנהדריה קי"ב כוונים מבציבים מהדר 165,000 לצלצל: 286355 ירושלים בין 10—12 לפנה"צ ר"ד 5 אחה"צ.

★ למכירה א' בבניה 3½ חדרים קי"ד בקרית סוגי־אביבים 02-287377.

★ למכירה בירושלים 2 חהל עם שטח חצי בנוי הכי"ב 26 02-533332.

★ דירה 3 חדרים ריקה עם הסקה בסנהדריה הבורהבה טלפון: 6.609 שפירא — 66908.

להשכרה

★ דירה הדר קומפלט וכל הנוחיות דירוסם בלא בשכיה 02-536077.

★ להשכרה דירת קומותיים חדשה, 5 חדרים מרוהטים עם הסקה, ברחביה 60133 בלא.

★ להשכרה בקטמון 2"3 חדרים ברוהטת בלא עם טלפון הסקה ל־ שטה חדרים 60133.

★ להשכיר בשכיה 3 חהל ברחוב צורה תורה קי"ב ריקה (רק עם אר־ ביה־קרד) וטלפון להתקשר 286355 ירושלים, בין 10—12 לפנה"צ ר"ד 4 אחה"צ.

★ בשכית דירת 3 חדרים חדשה באזור רוממה ירושלים טלפון 3907.

בקוש דירות

★ מבעשים דירה 2 חדרים ברחובה בבית־יגן ירושלים, הסקה וטלפון ל־ תקופה של שלשה עד שבה חדשים בתנמצות רציניות. נא להתקשר לטלפון 03-780135.

בבני ברק

למכירה

★ 3 חדרים בזכה אחיה. 75 אלף. טלפון 03-788460.

★ למכירה 3 חדרים עם שבת אידל גדולה ק. ב. ברחוב אהרן ב"ב כניסה בעיר חדשים טלפון 03-769374.

★ למכירה 3 חדרים החל ביכוש 3 כיווני אויר למכירה בירה 165.000 ל"י אלישע 35 דירה 7.

★ בבני ברק 3 חדרים החל גדול והואר 3 כיוונים, קי"ב, 767031.

★ למכירה, דירה פינתית 2 חדרים ומרפסות גדולהלם בני ברק ר' עקיבא 9 ק. ב. בשעה הטיב. פרטים: טל. 786758.

★ דירה 3½ קומה ג' עם טלפון למכירה במרכז בני־ברק 784595.

★ למכירה שני חדרים החל מיאר קומה אכבצית טל. 793334 בני־ברק.

★ בהזדמנות 3 חדרים קומה א' רבית אהרן טל. 913986 לפנה"צ.

★ 2½ חדרים חדש קי"ב בפנן להכרב דהם לייחס כניסה מידית 791795.

להשכרה

★ להשכיר דירה בת 3 חדרים בני ברק רחוב נחבית עם טלפון, הויטים, פרוזדור וגן לפנות טלפון 792818, כניסה מידית.

★ להשכיר דירה 4"5 חדרים טלפון 768587 למספר 781055 גנוב.

★ להשכיר דירה 2½ חדרים בני ברק רחי ירושלים 43 טל. 625356.

★ בבני־ברק להשכיר 3½ חדרים ברוהטת עם טלפון, בדבורה־הנביאה. 03-535368.

★ להשכיר בהזדמנות דירה חדישה כשבה קומפלט בבני־ברק טל. 787551.

דירות למכירה

★ למשפחות מסורתיות דירות ב־ חולון 4"3"2 חדרים ליד ישיבה טובה, 2 חדרים החל מ־ 132.000.— 3 חדרים החל מ־ 166.500.— 4 חדרים החל מ־ 192.500.— אפשרות למשכנתא. ב־ מקום בית־כפר ובן הדי ,,אפריקה ישראל להשקעות" בע"מ טלפון: 03-751540, 03-750281, 03-757191.

עסקים

★ אולם 50 מ"ר מתאים לאירוחין ולמסיבות ולכל מטרה בשכיה טלפון 02-287377.

★ מעונין בעסק לבית־מלאכה עם בית וטלפון לפנות טל. 03-284211.

הודעות

★ חברה ביקור חולים ע"י אגודת ישראל, חולים הנקוקים אל הבקוו־ רים בביקורים בבית"ה בבית או בעזרה אחרה בתבקשים לפנות להבקור ביקור חולים ע"י אגודת ישראל — תל אביב בכתובת דלהלן:

כרכו אגודת ישראל רחוב בירנים־ בלבכי 5: ר' משה איגנר ביתבי בית הכנסת הגדול רח' אלנבי 110. א. ב. בבלה הזוב פליה 14 טלפון 35052.

וכן ניתן להשאיל כלים להולים הזקוקים לכך. ביוים שני והמישי בשבוע בין השעה 8—7 בערב בה־ משרדנו.

מכירות וקניות

★ למכירה בהזדמנות זוג ביטוח פורמאיקה עם ארון להדריעשה ב־ מצב טוב טלפון 03-784505.

★ ארון 5 דלתות פורמאיקה לבן במצב חדש טלפון 63869.

★ שעונים באיכות משובחת, קורצי"ג בני ברק, ר' יהושע 15 טלפון 792627.

★ למכירה בהזדמנות ארון בגדים 5 דלתות עקשטיין, בני ברק רח' יהושע 4.

★ מעונין לקנות ארון ספרים משו־ מש במצב טוב, טל. 02-35308.

★ בהזדמנות! מפות טרלין 210× 140 ב־63 ל"י, בדי וילונות במחיר היצן, וילונות דקור מלכי־ישראל 19, גאולה, ירושלים.

סוכר יקר, יפה לבריאות

(המשך מעמוד ד')

האחוז של המתאימות, 11 אחוז מקו־ רם בסוכר.

התמאימות, ובתוכן הסוכר, אינן א־ בות בזון חיוניים בביוחוד, מכיוון שק־ לוריות יכולות לבוא גם מהלבונים ומ־ שומנים, אך דרושה לפחות כמות ב־ ינימלית של 10 אחוזים, כדי לבכות ה־ פריצות בחלוף החומרים.

המתאימות מספקת את האנרגיה הדרושה לרקמות, ובמיוחד לשרירים, מערכת העצבים ובעיקר המח. תלד־ ים באספקה הקינה של גלוקוזה (גם הסוכר) וזו כנראה הסיבה שהאנו סר־ גישים עצמנו מעדיפים לאחר אבילת עוגה במתיקה או כוס משקה ממותק, כי הגוף קיבל צורך בצורת סוכר, הצריבה השיכור היא כלליה.

המתאימות השונות שונות פחות או יותר, אין הבדל למשל, בין הקלוריות המסופקות מתפוחי אדמה ובין הקלור־ יות המסופקות מסלק סוכר או מדבש, אחד התפקידים של המתאימות הוא לשמור מבנה של חלבונים בבקיר אנ־ רגיה. (ההלבונים חשובים יותר לבנין הגוף) על כן אנו מבונים את התפריט היום יומי על ידי שילוב של בשר ותפוחי אדמה, להם ובגינת, ותהיה ל־ שילוב זה תרומתם של ההלבונים בנ־ דולה והמתאימות יעילה יותר, שאין הם הופכים למקור אנרגיה.

— ▪ —

צריכת הסוכר בישראל עולה משנה לשנה, בשנת 1963 צרכה כל נפש בי־ שראל 32 ק"ג סוכר לשנה לעומת 17 ק"ג בשנת 1950, ומאז מקבילה עליה הצריכה בסתרי לעליית רמת החיים, בימינים לתזונה אינם ,,מאוראים" בהתפתחות זו, ליתר דיוק הם דואגים בהתפתחות זו, כאשר כמות הסוכר ה־ נצרכת היא קטנה, הרי היא, המספקת מיד לבקור אנרגיה, אך כאשר היא גדולה ההולכת היא אינה נצרכת כולה ע"י הגוף ונאגרת ומצטברת בתוך הר־ קמות בצורת שומן, והקרים להתפשים את הסיבות לאוטם שריר הלב, בגלל פריצת העורקים הכליליים, ראו ב־ סוכר אחד הגורמים המשתתפים בהר־ השפעה של מצבים אלו.

אין כל רע בכך אם אם באכל פחות סוכר בגלל מחירו הגבוה, אולי יהיה לנו פחות ממתק, אך בהיה ללא ספק בריאים יותר, וגם . . . יפים יותר.

לתיווך

★ 3 ח' דמ"פ בגאולה, בלבד.

★ 3 ח' למכירה בעפגיה.

★ 2½, 3, 4, 6 ח' ביה וגן לבבוה דמ"פ בלבד.

★ 2 ח' סבבה דירה דמ"פ בלבד. שטראוס 23 ב־10—12, 228330, בביה 527689.

מגרשים

★ שלשה דונם קרקע באבו־גוש בי"ל קריה־ילה בהזדמנות 02-533814.

★ מעונין בנגרש באבו־גוש ת. ד. 1499 ירושלים.

אבידות

★ נאבדו מבעות: זהוב, יהלום, המוצא מתבקש להתקשר: טלפון 03-82394.

הצעות ובקוש עבודה

★ דרוש משקיע בפנה הדפוס, מציל אי לא מציל, לפנות טל. 03-294311.

★ לשילוה מעוזי הולמים דרושה מהירה אהראית וציו עם כושר אר־ גוני בסמכות גבוהה הדי כדי לבית. טלפון 784371.

מטפלות

בירושלים

★ מטפלת לטפל בתינוק בביתי בהרבבי טלפון 02-281251.

★ דרושה אשה לטיפול בילדים, ב"ב, אחינוםם 3 מהדרה.

★ דרושה מטפלת מסורה לאשה ל־ אחר לידה טלפון: 02-523356 ב־15.00.

בבני ברק

★ דרושה מטפלת בבני־ברק בה־ גאים טובים לפנות טלפון 57142 לבי כל את טבבה.

★ דרושה מטפלת 3 פעמים בשבוע טלפון 03-785866.

★ מטפלת מגוסה מחפשה בבני־ ברק מפל בילדים להתקשר: 194562.

תשמישי קדושה

★ כליהויח, תפילין, מזוזות, ספרים תשמישי קדושה, מהדרים גולים ב־ יותר להשיג אצל משה אונגר, הד־ בית הדואר הקבר בית הכנסת הגדול תל אביב אלנבי 110.

פאות

★ לכבלים! עבור הפאה שלך הוש־ בה ב־ירידה 30.— לקניית פאה הד־ שה אלונה, ההספרה סיבה שעבודה ב"עילונה" ביבודה אלגלנה. טלפון תל אביב 93 625682.

שידוכים

★ בני ישיבה 29 מבקשר בעל דירה מעוניין בשידוך בבתורה דתיה עד 26. ת. ד. 1334 ת"א ל־25053.

מנהל לפרויקט בניה

מנוי לקבל פרויקט הדש במרין בכל שלבי הבנין.

ת.ד. 1375 ירושלים

שרות חדש

תרמופז

.....מתין לרגע האחרון. הזמן ...

נפט או סולר לימי החורף

פז

תרמופז

שרות פז לחמום הבית

הזמנות מתקבלות בטלפון 24 שעות ביממה. אספקה מהירה.

המקום	בין השעות	טלפון	בין השעות	טלפון
תל־אביב	7.30 עד 14.30	52341	7.30 עד 14.30	ידעפון 25-24-25
ירושלים	7.30 עד 14.30	נפט־533394-5 סולר־527177-8-9	7.30 עד 14.30	ידעפון 22-33-44
חיפה	7.30 עד 14.30	668282 667212	7.30 עד 14.30	ידעפון 644-322
באר־שבע	7.30 עד 14.30	77224 75775 77039	———	———

אזור ידעפון

בשאר חלקי הארץ - בסוכנויות פז המקומיות.

מכון נר מצוה להפצת לימוד תרי"ג המצוות

ירושלים ★ רח' רבנו גרשום לוי 6 ★ טל. 288904 ★ ת.ד. 16184

מכון נר מצוה מתכבד להודיע כי הופיעה חוברת ראשונה מהסדרה החדשה במערכת החוברות **המצוה המבוארת — בהלכה ובאגדה**, חוברת זו מבארת את המצוה הראשונה **אמונת ד'**

היהדות שהגיעו לבדיה מעריכת החוברות המצוה המבוארת כתבנית על ידי הרעיון הבסיסי שהנו ראשונים ואחרונים ל־ ... של התרי"ג המצוות עד שיהיו מגודים בפי כל אחד ואחד.

בשלב ראשון ויסודי בהגשמת רעיון זה, נטל על עצמו מכון נר מצוה את היוזמה בהוצאת מערכת חוברות בשם המצוה המבוארת — בהלכה ובאגדה על יסוד ספר המצוות להרמב"ם, עם הבאורים, בביאורים ושעורי המצוה. החוברת אחת תיצאנה בהוצאה קבועה — 10 חוברות לשנה.

המצוה המבוארת — מהווה יסוד ללימוד הביב לכל ראש משפחה בישראל, לבתים, לבני ובנותיו, ומהווה גורם חינוכי ליצירת האווירה ביעילה מסגרת לקידות משותפת בין אבות לבנים במצוות התורה, לקירות שבה אחת אידות המצוה הנראה ביאליה מהותה ומעשיה.

המצוה המבוארת — בשפע במסביר עזר רב ההוצאה למורה ולמחנך בהנהלת השאלה בידיעת התרי"ג המצוות ובהתעלות הידע ביסודות ההלכתיים המוסדים לצבלי מצוה.

תנאי ההרשמה:

דמי מנוי לשנה עבור 10 חוברות — 25 ל"י
מחיר חוברת בודדת — 3 ל"י.

כבר כן אפשר להרשם את הסדרה הראשונה: א—ה, סדרה זו עוסקת במצות הא־לוה, מקיפה משלושים שמצות, הספרה אינה להמנא וצדורים המצוות שמבוארים חושה חובה לכל הורה.

מכתבי ברכות ולעם הכסיבה הטוברה לפנות: מכון נר מצוה ירושלים ת.ד. 16184

מדברי הגאון רבי אלעזר שך שליט"א

...כאשר ראיתי את מכתבי הסכמות הרבנים הגדולים הגאונים רבני ירושלים לפעלו של הרה"ג מוה"ר אברהם אשלג שליט"א שהולך ומדפיס מצות מצוה ב־ פרטות עם ביאורה באר היטב בלשון קלה, ביאורה וטעמה מ־ ראשונים ואחרונים והיא שווה לכל נפש וביחוד בידי ילדי ישראל הלומדים בתלמוד תורה ובתי־ הספר של חינוך העצמאי. לזה אף ידי תכון עמו... לפעלו הטוב...

יום עיון ארצי

לכל מדריכות בתי"ה ובנות בתנועת בנות אגודת ישראל

ביום שני ב' בטבת זאת חנוכה יתקיים בעז"ה באולם סמינר בית יעקב ברחובות **יום עיון ארצי** לכל מדריכות התנועה בארץ

בתכנית: ברכת רבני העיר שליט"א
הרצאות על נושאי התינוך
דרכים ושיטות לפעילויות
הדגמת פעילות

הפתיחה בשעה 8.30 לפנה"צ

הסתדרות בנות אגודת ישראל באה"י

סניף קרית־אתא

ביום רביעי ג' דחנוכה כ"ו בכסלו יתקיים בעז"ה הדלקה אבוכתית להורית לאמהות הלבנות

בתכנית:
★ הצגה
★ מקהלת השמחה
★ בתנועה ובמחול
★ התמודות החינוך

לסיום — זעקת הדור

להתראות
המארגנות

בקשים להשיב במקום...

לוח היום

עזרא בלאיר 135

הולון

ליל שבת:

אסותא פרמצבטיקה 4

שבת ומוצאי שבת:

בריאות קראוזה 46

הרצליה, רמת השרון, רעננה, כפר סבא, רמתיים

ליל שבת:

לייבר סוקולוב 18

שבת ומוצאי שבת:

שכבי ישראל הוד השרון יהושע בן גמלא 15

שב"ק, יום שישי ... ע"י ישיב

כ"ט כסלו תשל"ה

חהל היומי: ערכין ב'

משנה היומית: כלים כ"א א—ב

הלכה היומית: פסח הג"א יד—כ

זמני היום:

עלות השחר לייאת שבת	3.06
זמן שקיעת החמה	1.39
מ ה ר	
זמן עלות השחר	4.48
זמן הנץ החמה	6.22

שבת — ב"ט כסלו תשל"ה

חהל היומי: ערכין ד'

משנה יומית: כלים כא—כב ב—א

הלכה יומית: פסח הנ"א כא—כב

תורנות בתי חולים

ירושלים

חולים השערים:

ילדים — ביקור חולים — פנימית — שערי צדק.

נשים — כירורגיה — עיניים הדסה שבת ומוצאי שבת:

נשים — ביקור חולים; ילדים — שערי צדק, פנימית — כירורגיה — עיניים — הדסה.

כירורגיה מות ואף אוזן גרון — הדסה; הקפות לב הנשמה נוסע — בית החולים הקריה.

תל אביב

שבת ומוצאי שבת:

איכילוב

בית דן:

כל המחלקות — תל השומר, יאיר, — כפר סבא.

חיפה

רמב"ם

תורנות בתי מרקחת

ירושלים

ליל שבת:

מאיר רחוב יפו 44

אל ... הו אל ...

במוצאי השבת:

ההגנה ... 1

בית המרקחת בטירת הצבי

במוצאי שבת:

בית ... הפסגה 59

אל שבע אל ... שער שבע

תל אביב

ליל שבת:

פינקל, המלך ג'ורג' 38

שלמה המלך, שלמה המלך 23

יאנג, יהודה הלוי 67

במוצאי השבת:

גרוסר שטפנן 27

הרופא דיזנגוף 217

... 49

במוצאי שבת:

כפר המדינה ה' באייר 48

יאנג, יהודה הלוי 67

מרדכי בן יהודה 18

בני ברק

רמת גן

ליל שבת:

אביבא ז'בוטינסקי 41

שבת ומוצאי שבת:

הנשיא ז'בוטינסקי 111 ...

... 191 ...

חיפה

ליל שבת:

עליה עליה 44

שבת ומוצאי שבת:

בלפור מסדה 1

נתניה

ליל שבת:

הדסה הרצל 34

שבת ומוצאי שבת:

המגן ... 14

פתח תקוה

ליל שבת:

הירקון ... 34

שבת ומוצאי שבת:

... 40

באר שבע

ליל שבת:

בריאות הרצל 72

שבת ומוצאי שבת:

המרכז ... 108

בת ים

ליל שבת:

... בלפור 90

שבת ומוצאי שבת:

המודיע

עתון יומי — ירושלים

מו"ל: הסתדרות אגודת ישראל
...
מערכת: ...
הנהלה: ...
... ת.ד. 1366, טלפון ...

— □ —

מערך: ... אחראי בהוצאת מערכת ... ירושלים — ... טל. ...

— □ —

סניף ת.א. אלנבי 132 ת.ד. 1840 טל. ...

משרד ... טלפון ...

— □ —

אין המערכה אחראית לתוכן המודעות ושגנונן

— □ —

...
Y. A. ZISHINSKY
1672 - 53rd Street
Brooklyn, N. Y. 11204
Tel. 851 - 5016
851 - 5100

مكان الأصل

...ן להולכים

...שיר קראוס ז"ל

מיום ליום

הסבר צולע שאינו מסביר את האורן

הגם בביטוח הלאומי נפלה שלהבת

מה ביקש רבין להשיג

דירות לתושבי חוץ מותרות בשעה זו

כדבר איש אל רעהו

הצמלות ירדו מתחת לשולחן

ממשלת רומניה גובה מס הגירה מיהודים העולים לישראל

הכסף ממומן ע"י גופי העליה היהודים ✶ הגבלות חדשות מקשות יותר על העליה ✶ ישנם קבוצות שעליתם נשללה בהחלט ✶ ממהגרים גרמנים אין גובים את המס בסך 5000 דולר

הד היום

מה אחרי ההתקפה בביירות

קול אמריקה מיתן הביקורת כלפי רוסיה

70 סנטורים תובעים מפורד להביע תמיכה בישראל

הזהירו שהכרת האו"ם באש"פ תערער מעמדו ✶ קיסינג'ר: כל זמן שאש"פ מתנגד לקיום ישראל — ארה"ב לא תלחץ למו"מ עמו ✶ הסנטורים: מדיניות הפיוס תיכשל כפי שנכשלה בימי היטלר

עצרת או"ם קוראת לפירוז המזרח התיכון מנשק גרעיני

נאטו תגביר את עוצמתה הצבאית

שוויצריה תחלק את כספי היהודים שניספו בשואה

נשיא ונצואלה: לא הנפט הוא הגורם לצרות הכלכליות של המערב

אוטובוסים שיובאו ע"י אגד לא הוצאו בגלל קשיים בתשלום המכס

מזכיר מ"פ תל־אביב מזהיר מפגיעה במקומות התעסוקה

פרנסת עובדי העיר על שרותים לא על יצור

יועצו של קאסבובו לשעבר תובע 210 אלף דולר

בורגיבה נועד עם אבו איאד

חוסלה שביתת נהגי הערביים בירושלים

קרבות עזים בצ'אד

גידול של כ־10 אחוז בתכניות החסכון המאושרות

גרמניה בעד השקעות ערבויות במערב

קבלת פנים נלהבת למאקאריוס בקפריסין

דפוס "המודיע"

דפוס „המודיע"

בהנהלתו החדשה

מתכבד להודיע לקהל הרחב
כי עם קבלת ציוד חדש
ומבחר אותיות מכל הסוגים

מקבל לביצוע כל סוגי עבודות דפוס

● עתונים ● שבועונים ● ירחונים
● חוברות ● ספרים ● מודעות
● כרטיסי ביקור ● הזמנות לכל אירוע

ביצוע דייקני, יעיל ומהיר ✶ שרות אדיב

ירושלים, אזור תעשיה מקור ברוך, רח' יהודה המכבי
טלפונים: 526005 — 222258

דפוס "המודיע"